کەرکووکخم – یازدە ... ئەمجەد شاکەلی

تە سەدان جار باسی دەردەکانی کەرکووک و ناگواستنی خەڵکەکەی و گواستنەوەی کارگەر و کارەندانی، بە کوردەکی سلەمانی، هەولێر یا دهۆک و بە تایبەتیش سلەمانی بکە، هەرگیز لێت تێناگات و پێیوایە کارەند کارەندو دەبە بگوزرێتەوە و ئەی خەڵکیش لە شارێکەوە ببرێتە شارێکی تر، ئەمە چی تێدایە و کە کارەندی هێناردش دەخرێنە جگەی تە، ئیدی ئەوە قانوونە و کەی کێشێ! ئەوان بەو جۆرە لە کێشە و نەهامەتییەکانی کەرکووک تێدەگەیشتن و ئێستایشی لەگەڵ بە تێیدەگەن. من بەیە وا دەڵێم، چوون دەیان جار تووشی ئەو گرنگێشە و مشتومڕە هاتووم لەگەڵ خەڵکانێکدا، کە تێگەیشتنی ئەوان لەو کێشەیە، هەر هەندەی تێگەیشتنی عەرەبێکی فەللووجە، تکریت، بەسرە، بەغدا یا شوێنێکی دیکەی عیراق بووە. ئەو دەمەی لە کەرکووک بووم، چەند شوێنکم گۆڕی و هەر دەمە و لە جگەیەک دەژیام، دەمێک لە گەڕەکی عەرەسە و ئیمام عەبباس و دەمێک نزیکی حەمامی عەلی بەگ و دەمێک کۆتانەکەی شوکر نەججار، لە خانووەکەی میمکە(مەحشا)ی دیاندا، کە لە کۆندا خوێندنگە بووبوو لە نزیکی سینەمای سەلاحەددین و دەمێک لە هوتێل زهوور لە نزیکی مەرکەز عام و دەمێک لە هوتێل موەففەق(موفق) و ماوەیەکیش لە ڕەحیماوا و دواجاریش پێش گواستنەوەم یا ناستر وەدەرنانم بە هەولێر، چونکە بە تێبزی بوو نێک بە خواستی خۆم، لە هوتێل (جیهاد)، لەگەڵ هاوڕێیەکی دیکەمدا ژوورێکمان پێکەوە گرتبوو. هاوڕێیەکەم مامۆستای ئامادەیی بوو و کە هاوین هات، گەڕایەوە کفری و منیش یەک دوو حەفتەیەک بە تەنیا مامەوە. پاش ئەو ماوەیە، خاوەنی هوتێلەکە پرسیاری لێکردم، کە کوێکی تازەهاتوو هەیە، ئەگەر من پیم ناخۆش نەبێت، ئەوا بیخاتە ژوورەکەم و بەوەش کرێیەکەم کەمتر دەبێتەوە. منیش زۆر بەلامەوە ئاسایی بوو و قایل بووم. هەر بە شەوێ ئەو نەفەرە نوێیە هاتە ژوورەکەم. لاوێکی دەوروبەری 21-22 ساڵان بوو و هەر دوو سێ ساڵێک لەمن گچکەتر بوو. عەرەب بوو و خەڵکی دەوروبەری تکریت بوو. ئیدی کە بوو بە هاوژوورم و زووزوو یەکدیمان دەدیت، قسەوباس کەوتە نێوانمانەوە. ئەو باسی خۆی بۆ دەکرم و زۆر بە شانازییەوە دەیگوت، کە تەنێ خوێندنگەی سەرەتایی تەواو کردووە و بە مووچەیەکی 130 دیناری لە کارگەی گۆگرد(کبریت)ی کەرکووک کاری بۆ دابین کراوە و ناردوویانە بۆ کەرکووک و ئێستا بە شێوەیەکی کاتیی لەو هۆتێلە

دەژی و پاشتر خانووی بۆ دابین دەکرێت و دەبێتە خاوەنی ئۆتۆمبیل و هەموو ئامرازەکانی ژیانی بۆ مسۆگەر دەکرێت و ژن دەهێنێت و منداڵی دەبێت و دەبێتە خەڵکی کەرکووک. لە قسەکانیدا شێخیی بە من دەکرد، کە زانستگەم تەواو کردووە و هەموو موچەکەم 42-43 دینارە و نە خاوەنی ماڵ و نە خاوەنی خانووم و نە هیچیشم هەیە. منیش دەمەویست تێیگەیەنم، کە ئەو و ئەوانەی وەک ئەو، کە دەنێردرێنە کەرکووک، لەبەر عەقڵ و کارزانی و لێوەشاوەییان نییە، بەڵکە بۆ عەرەباندنی کەرکووکە و بۆ پێکردنەوەی جێگەکانی ئەمەیە و بۆ گۆڕینی هەموو شتێکی شارەکەیە و بۆ بنبڕکردنی کوردێ لە کەرکووک. کە زانیشی فەرمانی گواستنەوەم بۆ هەولێر دەرچووە، زمانی درێژتر بوو و پتر شێخیی بە هۆشی من و ئەوانەی وەک من دەکرد. نزیکەی یەک مانگ و چەند هەڤرێک لەگەڵ ئەو کۆدا هاوژوور بووین، پاشان من و سەدانی وەک من وەدەرنراین و ئەو و هەزارانی وەک ئەو جێی ئەمەیان لە کار و کۆمپانیا و گەڕەک و شەقامەکانی کەرکووکدا گرتەوە و بوون بە خاوەن ماڵ و تا ئەمڕۆش هەر خاوەن ماڵن.

11 – 05 – 2015

مارا ساد لە نێوان خوێندنەوە و نمایشدا … بەشی سێیەم

٤-٣

نوسینی: ڕزگار حەمە ڕەشید

(نمایشی مارا ساد بەرهەمی کۆی شانۆی با، بە هاوکاری بەڕێوەبەرێتی هونەری شانۆ و پەیمانگای هونەرە جوانەکانی سلێمانی؛ نوسینی پیتەر ڤایس، وەرگێڕانی شەرزاد حەسەن، دەرهێنانی هیوا فایەق، لە ٦/١١/٢٠١٦ و ڕۆژانی دواتر لە هۆڵی ڕەشنبیری سلێمانی نمایشکرا.)

[بە خوێندنەوەی ئەم بابەتە کلیکی ئێرە بکەن ….]

میدیای کوردی لە بازنەی گەمەکانی سیاسەتدا … نەژاد عزیز سورمێ … بەشی سێیەم

میدیای کوردی و سوود وەرگرتن لە تەکنەلۆژیای نوێ

لە ئاست سوود وەرگرتن لە تەکنەلۆژیا ، میدیای کوردی بە هەموو چەشنەکانییەوە توانیویەتی سوود لە هەل و مەرجە ڕەخساوەکان ببینێ ، ئەمەش سەرەتا زیاتر لە (میدیای نووسراو)دا ڕەنگی دایەوە ، بەوەی هەموو تایبەتایەتیەکانی چاپی بێ مەیسەر بوو کە تا پێش ئاپەڕین ئەوەی بە پێوانەی ئەوان ڕۆژگاران پێشکەوتوو بوو و لەگەڵ سەردەمدا هاتبووەوە تەنیا لە (بەغدا) هەبوو ، تەنانەت بەغدا تا ئەو دەمەیش مەبەندی بێ کابەری چاپکردن بوو ، چونکە کوردستان ئەگەرچی ژمارەیەك چاپخانەی تێدا بوو ، بەڵام چاپخانەی پەروەردەی لێ بترازێ (ژمارە2) کە ئەویش تایبەت بوو بە لە چاپدانی کتێبەکانی قوتابخانە و کتێب و بڵاوکراوەی دی لێ چاپ نەدەکرا ، تەنانەت کتێب و تاکە گۆڤاری(ئەمینداریەتی ڕۆشنبیری و لاوان)ی ئەوسا (کاروان)یش لە بەغدا چاپ دەکران ..

بەو ڕەنگە هات تا لە ناوەڕاستی نەوەتەکانی سەتەی ڕابردوودا ، تەکنیکی چاپ لە ڕۆژنامەنووسیی کوردیدا پێشکەوتنی بەرچاوی بەخۆوە بینی ، چەندان چاپخانە و دەزگای وەشاندن دامەزران .. بە هاتنی کۆمپیوتەریش ، جۆری چاپ لە ڕێگاکانی پێشووی تێپەڕاند…
دیارە هەمیشەیش تەکنیکی چاپ و دیزاین و دەرهێنانی هونەری بەشی زۆری بە پێشکەوتوویی ئامێرەکانی چاپەوە بەندە ، ئەگەرچی ڕۆڵی دیزاینەر و هونەرکارانیش جێی ئاماژە و لەسەر ئاوەستان بێ ، کە بێگومان لە هەموو بارەدا ئەوانن تایبەتایەتی بە ستایلی دەرهێنانی هونەری بڵاوکراوەکە دەدەن ، بەڵام بێگومان ، وەك وتمان دامەزراندنی چاپخانەی پێشکەوتوو هەروەها پێداویستەکانی دی چاپ ، بە تایبەتی ئامێری چنین و چاپ کردن و لایەنی دیزاین و جوانکاری و لێخەوتانی هونەرکارانی ڕۆژنامە و بڵاوکراوەکانی دی لە میدیای کوردیدا بە ئاشکرا دەرکەوت ، وای لێ هات چاپکراوەکان لەم ڕووەوە

بچنه خانەی کۆبەرکۆوە ؛ لەووی فۆنتی تایبەت بەخۆیان و هەوڵ دان بۆ ستایلی تایبەت لە بڵاوکردنەوەی وێنە و تایپۆگرافیای جۆراوجۆر و بایەخ دان بە تایتڵی سەرەکی و لاوەکی و دابەشکردنی ستوونەکان بەسەر بڵشایی لاپەڕەکاندا و لاپەڕەبەندی و هاوسەنگ ڕاگرتنی هەموو ئەو لایەنانە..

لەگەڵ ئەوەشدا ، چاپکراوەکان (ڕۆژنامە – گۆڤار – بلاۆکی دی) ، بە میدیای بیستراو و بینراویشەوە لە دیزاین و دەرهێنان و ستایلی شاشە ، لە یەکئەنوایی و لاسایی کردنەوەی میدیاکانی دەوروبەر و ئەوروپایی بەو ڕادەیە بەدوور نەبوون هەستی پێ نەکرێ ، ئێستاش زۆربەیان ، (هەندێکیان بە وەرگێڕانی ناوی خودی کەناڵەکەیش) کاریگەریی ئەو کەناڵانەیان تێدا شاراوە نییە...
وەکو گەیاندنیش ، میدیای کوردی تا ئێستا هەژاری پێوە دیارە ، تەنانەت ڕادیۆ و تەلەفزیۆنەکانیش بە هۆی زۆری و بڕییانەوە – ژمارەیەکی کەمیان لێ بترازێ کە لە پەنجەی دەستێك تێناپەڕن- ئەو گۆڕگر و بینەرەیان نەماوە ، تیراژی میدیای نووسراویش لەچاو ژمارەی دانیشتووانداً ، هیچ وەختێك نەگەیشتووەتە ئاستی جێی باسان ، بڵاوکردنەوەش لەو لاوە بوەستێ، کە ئەمە وەکو کوردستان دەزگایەکی گشتگیری حکوومەتی یان کەرتی تایبەتمان نییە ، لە کاتی خۆیدا ڕۆژنامە و کتێب بڵاوکراوەی دی بگەیەنێتە خوێنەر.
کەناڵە ناوخۆییە لێکاێیەکانی ڕادیۆ و تەلەفزیۆنەکانیش زۆربەیان ئەوەیان لێ دەخوێنرێتەوە کە بە مەبەستی قازانج زیاتر دامەزرێنرابن ، بەو کەناڵانەوەیش کە بۆ منداڵان خراونەتەگەڕ(23)!.

دیارە پێشکەوتنی تەکنیکی، پێویستی بە تەکنیکار ، یا ئەوەی پێی دەگوترێ کادیری پڕۆفیشناڵ و ڕۆژنامەنووسی بەکار و هاوچەرخ هەیە ، لەم ڕووەشدا ئەگەرچی هەندێ لە دەزگاکان بایەخیان بەم لایەنە دابێ ، بەڵام بە شێوەیەکی گشتی ، دیسان ڕۆژنامەنووسانی دوێنێ بە تاو و کەرەستەی ئەوساوە مەیدانەکەیان گرتووە ، بەتایبەتیش زۆربەی ئەوانەی لە (میدیای نووسراو)دا کار دەکەن...
ئەم مەسەلەیەش، مەسەلەی پێگەیاندن و ڕێگا خۆش کردن بۆ گەنجانی جیددی و کارا و خاوەن خەون تاڕادەیەك لە قەدی خۆیدا ماوەتەوە و هەوڵێکی بەڵاستیم لەو لایەنەدا نەدیوەو نەبیستووە ، کە بە ڕای من کروکی هەست بەخۆکردن و پێشەوی لە ژیانی ڕۆژنامەنووسیدا ، وەکو ناویان بە (پیشەی ماندووبوون) بردووە ، بەو ئاراستەیە دەکرێ...

لێ ئەوەی دەبینرێ و بەرچاوە ڕۆژنامەنووسان نەیانتوانیوە سنوری

ئەرك و ماف لێك جیابكەنەوە... كارەكە وێرانتریش بوو دوای دەسبكاربوونی ئەوەی بە (میدیای سێبەر) ناسراوە بە شێوەیەك میدیای خستە دەرەوەی كەوانەی (ئازادی – بەرپرسیاریەتی) ئیتر هەر تیرە و لە كەنداێ و هەر یەكە و بە ئاوازێ بێ لەیلای خێی و ناشیرین كردنی لەیلای خەڵكی دی لە ژێر سەردێری – ئەهلی و سەربەخێ- و ئازادیدا كەوتنە خوێندن لەیەكدی و بێ یەكدی !!
ێاستە ێەنگە هەندێ لەو میدیایانە هەوێیان دابێ (تاێادەیەك) هاوسەنگی ێابگرن ، بەێام خێ ێژنامەنووسی پڕفیشناێ و میدیای سەربەخێ (ئەگەر هەبێ) كاری هەر ئەوە نییە بەوە هاوسەنگی ێابگرێ كە مادەم بیرۆای (ئەلف)ی وەرگرت و پاشان هی (بێ) بەو مانایە دەكەوێتەوە هاوسەنگی ێاگرتووە !! بە پێچەوانەوە میدیای پڕفیشناێ ، بەر لە هەموو شتێك دەخوازێ بیر لە پێدانی زانیاری بكاتەوە كە ێگای خوێنەر و بینەر و گوێگر ێوون دەكاتەوە و دەبێتە بەشێك لە پێكهێنانی ێای گشتی..

ێژنامەنووسی پڕفیشناێ ێەچاوی پیشەییایەتی دەكا ، دەكرێ بەوە هەست بە بەرپرسیاریەتی بكا لە پیشەكەیدا ێاستگێبێ و دوور لە لێگرتنەوەی زانیاری لە خوێنەر و گوێگر و بینەر، یا هەێبژاردنی هەواێ و ێیپێرتاژ و ێاپێرتی دیكە بە شێوەیەكی بژاركراو (إنتقائی) و بایەخ نەدان بە زنجیرەی گرینگ و گرینگتر و گرینگترین ، لە هەێبژاردن و ێاوكردنەوەی هەواێدا كە ێێی كێەگەی ئەساسی دەبینێ، بەتایبەتی میدیای ێژانە.
ئەمەی دەگوترێ لە قاوخی (خوانەخواستە) ئامێژگاریدا نییە، بەقەد ئەوەی لە ئەزموونێكی ناقابیلەوە سەرچاوەی گرتووە.
هەر لێرەشەوە مێكی ێژنامەنووسی كارا و عاشق بە پیشەكەی، لەگەێ ێژنامەنووسانی ێبوار و بەێیكەر لێك هەێداوێردرێن ، بەتایبەتی لە كاتە هەستیارەكاندا كە هەێسوكەوتەكان لە شەوانی بێداری و ئێشكگریی بێ هەواێكی چەند دێری ، وەك ێژی ێوونك دەردەكەون .

ئاماژەیەك بێ میدیای حزبی لە كوردستاندا

سەیرایەتی هەێوەستە وەرگرتن لە هێنانەوەی باسی میدیای حزبی لەوەدایە وەك بێی بكەوینە بەرابەر دێوەزمەیەك ، لەكاتێكدا خودی ئەو میدیایەی خێی بە (ئەهلی) یا (بێلایەن) ناساندووە لە بنەێەتدا لە منداێدانی ئەو میدیایەدا هاتووە كە سەردەمێكی دوور و درێژ سەنگ و قوێسایی پێكهێنانی ێای گشتی لە ئەستێدا بووە ، مەبەستم ئەو سەردەمانەیە كە ململانێی سیاسی و قەومایەتی و تەنانەت

چینایەتیش لە کۆی ئەو میدیایەدا بووە کە بە (میدیای حزبی)یەوە دەیناسین.
بۆ کورد ئەو میدیایەی هەیبووە بارەکە قورستریش بووە ، هەم لە سەنگەری بەرەنگاری دەسەڵاتە سەرکوتکارەکان بووە ، هەمیش هۆیەك بووە لەڕاگرتنی باڵانسی زمان و کولتوورەکەی و گەشەی ئەدەبیاتی… ئەوی ڕاستیشە و دەخوازێ نەوەی نوێی لێ حاڵی بێ ، میدیای کوردی هەر لەدەسپێکەوە باوەکو لەسەر دەستی (ئەنتێلێجستا)ی سیاسی کورد بوو بێ ، بەڵام لە پاشاندا لە ڕێگای حزبەکانەوە پێگەیشتووە.

ئەگەرچی ئەو پێگەیشتنەیش بە گوێرەی هەل و مەرجی زاتی و بابەتی لە سەردەمێکەوە بێ سەردەمێکی دی جیاواز بووە ، بەوەی لەو نێوەندەدا ، لە لایەك بارودۆخی سیاسی و لە لایەکی دی پێشکەوتنی تەکنەلۆژی هۆنگ و ڕووی میدیای حزبی کاڵ کردبێتەوە ، بەڵام هەرگیز بەو مانایە نەبووە ، ئێستاشی لەگەڵدا بێ لە هاوکێشەکاندا پەڕاوێز بوو بێ ، چونکە تا ئێستاش ڕۆڵ و کاریگەری خۆی لە دەست نەداوە بەهەند وەرنەگیرێ ، ئەمەش دیارە ئەوەی وەك ئەلتەرناتیف خۆی نمایش کردووە ، لە گەڵ ڕووەوە ، وێنەیەکی پڕۆفیشناڵی پیشەیی دوور لە دەمارگیری و بێمنەتی لە خاوەندارییەتی و سپێنسەرایەتی پیشان بداا…

پێت سەیر نەبێ (ناڕەزام هەمووی) بەڵام ئێستاش لەو لایەنانەوە میدیای حزبی ڕووبەڕووتر و زیاتر جێی متمانەیە ، هەرچی نەبێ خوێنەر و بینەر و گوێگر دەزانن کە ئەو ڕۆژنامە یا کەناڵی تەلەفزیۆنە یاخود ئەو ڕادیۆ و سایتە لە کوێوە هاتووە و بەچ ئاراستەیەکە ، ئینجا هی هەر حزبێك بێ ، هەرچەندە من بەخۆم وای دەبینم کە دەبووایە تا ئێستا ئەو میدیایەش واتە (میدیای حزبی) گەیشتبوایە ئەوەی ببێتە (میدیای پێکهاتە) ، مەبەستیشم ئەوەیە هەر کەناڵێك بێ ئەوەی ناسنامەی ئاشکرای لەسەر بێ کە زمانحاڵی فڵانە حزبە یان فڵان لایەن ، لەخۆیدا لە ڕێگای بایەخدانی ڕۆژانەی بەو بیروبۆچوون و بۆچاوکردنەوەی ئەو هەواڵ و ڕاپۆرت و بەدواداچوونانەوە بناسرابووایەوە ، دیارە کە لە میدیای حزبی کوردیدا ئەمە نەبووە بەکو لەو ململانێ سیاسیە سەقەت و کورتبینانەوە سەرچاوەی گرتووە بە نموونە ناسیونالیزم و چەپ و ڕاستەو وچەپی ناوەڕاست و دیموکرات و سوشیال دیموکرات سنورەکانیان تێکەڵ نەکرابن.

هەر لەرەشدا میدیای حزبی بەتایبەتیش دوای ڕاپەڕین بە چەند ساڵێك ، ئەو هۆنەقەی جارانی نەما کە مینبەری داکۆکیکاری ئەو سیاسەتە ڕاگەیانراوانە بێ حزب بانگەشەی بێ دەکرد ، کار گەیشتە ئەوەی

تەنانەت لە ناو خودی حزبیش ئەوەندەی بایەخ بەو کەسایەتی یان ئەم دەدرێ بەوەی دی نادرێ کە زۆرجاران بەرپرسی لاپەڕە یا هەواڵ هەنگە بە مەبەست ئەمە بکا ، دەنا لە ڕووی پڕۆتۆکۆلییەوە من وەکو ئای خۆم لاریم لەوەدا نییە لە میدیای حزبیدا دەنگ و باسی ئەندامانی ئەو حزبە بڵاوبکرێتەوە ، بە مەرجێك ئەوەی بڵاو دەکرێتەوە بهێنێ و هەواڵ بێ.
بۆگومان میدیای حزبیش لە وڵاتێکەوە بێ وڵاتێکی دی دەگۆڕێ ، بە پێی چەشنی سیستەمی سیاسی و ئاستی پێشکەوتنی کۆمەڵ و ڕوانینی ئەو حزبە بێ فەلسەفەی گەشە و گۆڕانکاریەکان و شۆڕشی ئەو حزبە لە خاوەندارییەتی پرۆسەی سیاسیدا ، چونکە ئەگەر ئەو حزبە لە دەسەڵاتدا بێ میدیای جیاواز دەبێ لەگەڵ میدیای حزبێك ئۆپۆزیسیۆن بێ ، یاخود هەر بەدوایی لە دەرەوەی کێی پرۆسەکەدا بێ ، بە نموونە لە هەندێك وڵاتدا دەشێ بە پێی قانوونە کارپێکراوەکانی ئەو وڵاتە حزب هەبێت بەهەر هۆیەك هەیە ، مەڵەتی پێ نەدرێ ، لەو جۆرە حاڵەتانەدا میدیاکەیشی لە ڕووی ئاراستەکردنی ئای گشتی و هونەری چاپکردن و جوغرافیای بڵاوبوونەوە و ئیمکانیاتی وادەی بڵاوکردنەوە و تیراژوە سنووردار بێ(24).

ئەگەر نموونەیشت ویست هەر ئەم حزبانەی خۆمان کە ئەمڕۆ لە کوردستاندا لە ناو پرۆسەی سیاسیدان ، لەکاتێکدا لە ژێر حوکمی حکوومەتە یەك بەدوای یەکەکانی عێراقدا، لەو کاتانەدا کە کارکردنی بە ئاشکرایان لێ قەدەغە بوو ، تاکە هۆی ڕۆژانەی پەیوەندی میدیاییان ئادێ بوو، وەکی دی بڵاوکراوەکانیان هەندێ جار بە مانگ بەکو زیاتریش دوای دەرچوونی نەدەگەیشتە دەستی خەڵك ، دیارە ئەویش بە نهێنی.

بەڵام دیاردەیەك لە میدیای حزبیدا کە دەمەکە دەرکەوتووە ، بەتایبەتیش پاش (ڕاپەڕین) و دەرکەوتنی ئەوەی بە (میدیای ئەهلی) ناسراوە و کە لە ڕاستیشدا ئەو میدیایەش لە کوردستان جیاوازییەکی جەوهەری لەگەڵ میدیای حزبیدا نییە ، بەوەی میدیای حزبی بە ئاشکرا حزب سەرپەرشتی دەکا و خەرجیەکانی لە ئەستێ دەگرێ ، ئەوەی خۆیشی بە میدیای ئەهلی ناساندووە، بە هەر شێوەیەك هەیە ڕاستەوخۆ یا ناڕاستەوخۆ لە ژێر ئاراستەی سپۆنسەرەکانیدایە و باوەڕ ناکەم هیچ یەکێك لەو کەناڵانە کە وتمان بە (ئەهلی) خۆیان ناساندووە بتوانن لە ڕێنمایی باروبووکەرەکانییان لا بدەن ، ئەوەندە هەیە هەندێ لەو کەناڵانە ، زیاتر بە هۆی نواندنی جۆرێك لە پیشەییایەتی لە کارکردندا و هەندێ جار بەرنامەی جیاواز کە پشتر و (تاڕادەیەك)

ئەستاش لە میدیای حزبیدا نییە ، توانیویانە سەرنجی بەرامبەر (خوێنەر، گوێگر، بینەر) بەلای خۆیاندا ڕابکێشن ، دەنا وای نابینم پیشەییایەتی هەر ئەوە بێ ، تەنێ چەند ڕایەکی جیا لە سەکیەك کێبکەیەوە ، ئەو دیاردەیەش وەك لە پێشدا وتمان بە گشتی لە میدیای حزبیشدا کەم تا کورت دەرکەوتووە ، بە بەراورد لەگەڵ ئەو میدیایەی لە پاڵیدان ، بە هەموو جۆرەکانییەوە ، هەنگاوی شایان و دیاری نەناوە ، لەڕووی تەکنیکیەوە بێ یاخود دابین کردنی ئاسایەکی کراوەتر کە شەقڵ و نیشانەی سەردەمی نوێی پێوە دیار بێ .

میدیای بەڵایەن

مەبەست لە میدیای بەڵایەن و لایەندار ، لێرەدا هەر ئەوەنییە میدیایەك سەر بە حزبێکی یا لایەنێکی دیاریکراو نەبوو بەڵایەنە…
داخۆ لای ئێمە بەڵایەنی چۆن خوێندراوەتەوە؟
وەکو ڕای خۆم کە لە زۆر جێی دیکەشدا گوتومە ، وای نابینم لە سەرانسەری جیهاندا کەناڵێکی میدیای بەو مانایەی هەندێ بەو سادەییە دەیبینن بەڵایەن هەبێ ؛ هەر کەناڵێکی میدیایی دەگری لە (لایەن)ێکەوە باروبوو یا بە ئیستیلاحی ئێستا سپۆنسەر دەکرێ ، بە هەر و بێ هەر مەبەستێك بێ ، ئینجا ئەو (لایەن)ـە حزبێك یا کۆمپانیایەکی بازرگانی (گەورە یا بچووك) یا سەرمایەدارێك یا هەندێ جار ئابووری یاخود دەوڵەتێك یا دەزگایەکی دیاریکراو لە دەوڵەتێکی دیاریکراو (ناوخۆ یا دەرەوە) یان گرووپێك ، یان هەنگە دەزگایەکی هەواڵگری یا کەسایەتیەکی ناسراو و ناوداری دیاریکراو یان هەر خودی دەوڵەت بە بیانووی بەرژەوەندی گشتی و….تاد.

بەم جۆرەش بێت مومکین نییە میدیا ، (هەر کەناڵێکی میدیا) بتوانێت لەو هەڵە لابدات کە لە لایەن سپۆنسەرەکەیەوە بێ دیاری دەکرێ .
ڕاستە هەندێ لە میدیاکانی دونیا لە ڕووی کارکردن و پیشەییایەتی و بابەتایەتی و هەڵسوکەوتیان لەگەڵ ڕووداوەکاندا لە پێش هەندەکەی دی دایە ، ئەمەش زیاتر پەیوەستە بە ئاستی پێشکەوتوویی ئەو کۆمەڵگەیەی پەیامەکەی ئاراستە دەکرێ…
وەرە بە نموونە کەناڵێکی ئاسمانی وەك CNN وەرگرە، ئەو کەناڵە بەحساب (سەربەخۆ)یە و خاوەنی خۆی هەیە، بەڵام دیسان بە بیانووی بەرژەوەندی ئاسایشی نەتەوەیی تەنانەت لە وڵاتێکی وەك ئەمریکایش ، ڕۆگەی نەدرا وەك خۆیان دەیانویست ڕووداوەکانی 11 سێپتەمبەر بڵاوبکاتەوە، بە تایبەتی لە پێشان دانی قوربانییەکاندا ، ئەمەش

لەخۆیدا ئاستەنگێکی دی لا بەلایەوە گەیەی (سەربەخۆیی) و (بڵایەنی) و ئیدیعای لەو بابەتەی پێ دەسەلمێنرێ.

یان کەناڵێکی وەك (الجزیرە) کە ماوەیەکی زۆر بینەرگەلێکی لەدەبەدەری بۆ خۆی ڕاکێشابوو بەنام لای وردبین و شارەزایان هەر زوو دەرکەوت ، کەناڵێکی لایەنداری ئاراستەکراوە و هەرچی بڵاوی دەکاتەوە بە پێشینە و نەخشە بۆ داڕێژراوە ، هەرچی دەیخاتەڕوو ڕاستە ڕەنگە بۆ ماوەیەك تینوویەتی بینەرانی شکاندبێ ، بەڵام ڕێژەی نەماندی بەقەد تاڵە موویەك بە نەرێنی باسی باروبووکەرانی بکا کە دەوڵەتی قەتەرە ، لەکاتێکدا هەردەم سەری شاشە و بنی شاشەیان ئێممەتی عارەبی و دژی ئیسرائیل بووە ، ڕێژەی نەماندی باسی پەیوەندی دۆستانەی قەتەر و ئیسرائیل بکا ، یا باسی ئەو بنکە سەربازییە گەورەیەی ئەمریکا لە (قەتەر) بکا کە ئەوان لە (الجزیرە)دا بە ئیمپڕیالیزم دەیناسێنن ، یا هەواڵێك بڵاوبکاتەوە ، وا کەوتبێتەوە دژ بە قەتەر بوو بێت ، بێگومان ناتوانێ ، بە هۆیەکی زۆر سادە ، ئەویش چونکە کەناڵەکە دامەزراوی ئەو وڵاتەیە و بەشێکە لە ئاراستەکراوێکی نەخشە بۆ کێشراوی ڕای گشتی باوەکو لە هەندێ لە بەرنامەکانیشدا بە کێکردنەوەی دژەکان (کە زۆربەی جارانیش بەتەکبیر بووە) ئیدیعای بڵایەنی و بابەتایەتی کردبێ(25).

تەنانەت خودی وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا ، پاش شەڕی کەنداو چەندان کەناڵی ئاراستەکراوی ڕاگەیاندنی تایبەتی بۆ هەمان مەبەست دامەزراند ، وەکو چۆن دوای جەنگی جیهانیش هەمان شتی کردبوو ، ئەو دەمەی میدیایەکی بەتایبەت ئاراستەکراوی ڕووەو ئەوروپای ئەوسا وەگەڕخستبوو.
نموونەی دیکەش زۆرن ، بینەر و خوێنەرو گوێگری وردبین هەر زوو دەزانێ فەرمانە کەناڵی TV یا ڕۆژنامە یاخود ڕادیۆ یا سایتی ئەنتەرنێت بۆ کێ و بۆچی و بە چ مەبەستێك کار دەکەن ، چوون بە ئاشکرا ئەوەی تێدا دەبینێنەوە کە چۆن هەواڵ و ڕیپۆرتاژ و ڕاپۆرتە هەواڵەکانیان هەڵدەبژێرن و بە چ ئاراستە و لە چ وەخت و بە چ مەبەستێك بڵاویان دەکەنەوە.

بەم شێوەیە هەر کەناڵێکی میدیایی ئەو سیاسەتە پەیڕەو دەکا لە (لایەن) ئەو لایەنەوە بۆی کێشراوە باربووی دەکا و خەرجیەکانی لە ئەستۆ دەگرێ و سپۆنسەر بۆ بەرنامەکانی و ڕێکلامی پێویستی بۆ پەیدا دەکا و ڕێگای دەستخستنی هەواڵی لە کاتێکی پێوانەییدا بۆ ئاسان دەکا یان هەندێ جار هەر خۆی دەبێتە سەرچاوەی هەندێ لە هەواڵەکانی ، بەتایبەتی ئەو هەواڵانەی دەستخستنیان ئاسان نییە ، نەمازە لە

وڵاتانی دواکەوتوودا ، کە قانوون دەورێکی لەو چەشنەی تێدا ناگێڕێ .

ئەمەش وەکو (ئاوت لاین) لە هەموو جیهاندا وایە ، لەگەڵ تێبینی ئەوەی لە پێشدا ئاماژەمان پێدا ، بە پێی ئاستی فەرهەنگیی کەمەڵ و هەروەها ئاستی بەرپرسیاریەتی ئەو ڕۆژنامەنووسانەی کاری تێدا دەکەن و عاقڵ پێ شکانی خودی سپێنسەرەکان لە شۆنێکەوە بۆ شۆنێکی دی و لە وڵاتێکەوە بۆ ئەوی دی بە گوێرەی سیستەمی فەرمانەوایی ئەو وڵاتەوە دەگۆڕێ ، دەنا لە شێوە گشتیەکەیدا خاڵی هاوبەش لە نێوی ئاراستەکردن و تەیارکردنی ڕای گشتی ، میدیای هەموو جیهان بە هەمان ڕەوتدا دەڕوا ، هەموویان سنووری تایبەت بە خۆیان هەیە ، هەموویان کە هەواڵ و ڕیپۆرتاژ بڵاودەکەنەوە بەو ڕادەوەیدا بڵاوی دەکەنەوە لە بەرژەوەندی باروبووکەردا دەبێ ، ئینجا تا چەند لە ڕاستی و بابەتایەتیەوە نزیکە وا پێ ناچێ بە گرفت خوێندرابێتەوە ، لەو ڕاستەڕا ئیتر میدیای حزبیش ئاراستەیەکی دیکەی وەرگرت ، ئیتر وای لێ هات هەر لایەنێك لە فەلەکی خۆیدا بخولێتەوە ، گەیشتە ئەوەی تەخوین کردن و یەکتر شکاندن بوو بە سیمای میدیای کوردی ئەوان ڕۆژان…

تا ئێرە و تا دوای وەستانی شەڕیش ، ماوەیەکی زۆر میدیا هەر ئەوە بوو حزبەکان بەڕێوەیان دەبرد ، پاشان دوای ماوەیەك ڕۆژنامەی (هاوڵاتی) وەك ڕۆژنامەیەکی (سەربەخۆ) و دوا بەدوای ئەویش چەند ڕۆژنامەیەکی دیکە و چەند کەناڵێکی ناوخۆیی خۆیان (بە ئیستیلاحی خۆیان) بە (ئەهلی) ناساند کە ئێستاش تێنەگەیشتم مەبەستیان لە (ئەهلی)دا چییە ، وەك لەپێشدا ئاماژەم پێداوە ، ئەگەر مەبەستیان (جەماوەر) یان (خەڵك)ـە، میدیای حزبیش (ئەهالی) و (جەماوەر) و (خەڵك)ی خۆیانیان هەبووە و هەیە ، خۆ ئەگەر مەبەستیان ئەوەیە (سەربەخۆ)ن ، لەسەر ئەو (خۆ)یە پرسیار دێتە پێشەوە ، داخۆ ئەو (خۆ)یە لە نێوی ئیشکالیەتی زمانەوە چی دەگەیەنێ؟ ئەو (خۆ)یە کێیە؟ کەس نەرکە کاردی نییە لەخۆوە هەڵتەقێ ، هەڕسوڕاندنی کەناڵێکی میدیایش تێچوو و کادر و خەرجی دەوێ… لەو باوەڕەشدانیم بەتایبەتی بۆ ئەوان ڕۆژان وەبەرهێنەرێکی وامان هەبووبێ عاقڵی بەوە شکابێ ، یاخود دڵی هاتبێ سەرمایەی خۆی لە پرۆژەی میدیادا بخاتە مەترسییەوە ، دیسان خەیاڵ لەوە زیاتر ناڕوا حزبەکان بووبن بە شۆوەیەك لە شێوەکان پشتگیری ئەو کەناڵانەیان کردبێ بەکەش و هەوایەکی واڵاتر لەوەی لە میدیای حزبیدا پەیڕەو دەکرا… ئاکام کەناڵ لەبەرابەر کەناڵ تا ئەوەی لە (ئەهلی) و (بڵایەن)ـەوە

میدیایەك پەیدا بوو بە (میدیای سبەر) ناسرا ، ئەمەش پێم وا نییە لە واقیعی ئەو میدیایە بە دوور بوو بێ.

مەسەلەکە لەوەش پەیپەوە و وای لێ هات خوێنەر و گوێگر و بینەری ئاسایش دەرك بەوە بکات فەرهانە ڕۆژنامە یا گۆڤار یا ڕادیۆ یا کەناڵی تەلەفزیۆن لە چ لایەکەوە پاڵپشتی دەکرێ، تەنانەت پەیداکردنی ڕێکلام و سپۆنسەریش بێ بەرنامەکانیان هەر بە هەوڵ و کۆششی ئەوانەوە بووە کە لە ئەساسدا باروبووی کەناڵەکە دەکەن...

لێرەدا جارێکی دی دەخوازێ ئەوە وەبیر بێنینەوە ئەستەمە لە سەرانسەری جیهاندا کەناڵێکی میدیایی هەبێ بە مانای وشە (بێلایەن) ، من بەخۆم بێلایەنی بەخەون دەبینم، خەونێکی خۆشە ، ڕەنگە ڕۆژنامەنووس هەبن خۆزگەی بێ بخوازن ، بەڵام خەونە ، واقیعی حاڵ شتێکی دیکەیە، بەڵێ ڕاستە لە ئاکامی پێشکەوتنی تەکنەلۆژیا و ئەوەی لەبازنەی ماس میدیا و سایتە ئەلکترۆنییەکان و پێگەیشتنی بەرەیەك ڕۆژنامەنووس میدیای کوردی بردە بوارێکی دی، بەڵام نیشانە بەو سیما و ئادگارانەی باسمان کردن وای نابینم هیچ لەو کەناڵانەی ئەمڕۆیش لە کارن، بەتایبەتی ئەوانەی خۆیان بە (ئەهلی) و (سەربەخۆ) و (بێلایەن) ناساندووە وابن...

لێرەش سایلی هەموو دونیا کەناڵی میدیایان حزبێك یا سەرمایەدارێك، کۆمپانیایەك، دەزگایەکی دەوڵەتی یاخود لایەنێکی هەواڵگری یا هەندێ جار ڕەنگە بازرگانێکی عادەتی باروبووی دەکا، ئێ خۆ ماقووڵیش نییە هەرێەك لەو لایەنانە پووڵ و پارەی خۆیان لە (هیچ)دا خەرج بکەن، ئەگەر پشت وا بێ بە خزمەتی فەرهەنگ و میدیای کوردیە ، ڕەنگە دەوڵەت وەك بەرپرسیاریەتی ئەوەی لەسەر بێ و لێشی بووشێتەوە کە ئەویش دووجار بەلای خۆیدا دەشکێتەوە ، دەنا لایەنەکانی دی ئەگەر خۆڕکی لێ نەبینن ئاسان نییە خاوەندارییەتی بکەن ، تەنانەت ئەمە وەك دەبینین باڵی بە میدیای کولتووری و وەرزشیش کشاوە...

بەڵام لێرەدا ناشبێ ئەوە نادیدە بگیرێ ، هەموو ئەو کەناڵانە ، حزبیەکانی لێ بترازێ کە بە ڕاشکاوی خۆیان ساغ کردووەتەوە ، دەڵێم هەموو ئەو کەناڵانە، بەو ستایلەیان کە تاڕادەیەك جۆرێك لە پیشەییایەتی و بابەتایەتی و خۆڕای لە گەیاندن لە هەندێ لە کارەکانییان هەوڵ دەدەن پەیڕەوی بکەن ، لێ لەو سەرەوە لە بیریان دەچێتەوە کە لە توانایاندا نییە ئەو سنوور و کەوشەنانە ببەزێنن بۆیان دیاری کراوە ، مەگەر لە هەندێ وتار و ڕپۆرتاژی ئاسایدا ،

سەرەڵای ئەوەش ئەو چەشنە کەناڵانە (کە دەڵێم کەناڵ مەبەستم لەهەموو جۆرەکانییەتی) زۆرجار لە ڕێی بڵاوکردنەوەی هەندێ بابەتی وروژێنەرەوە خوێنەر و گوێگر و بینەر بۆ خۆیان پەیدا دەکەن، یاخود بە هۆی هەندێ هەواڵی تایبەتیەوە کە لە بنەڕەتدا بە کاریگەریی و هەوڵ و پەیوەندیەکانی باروبووکارەوە دەستیان دەکەوێ بە مەبەست و بۆ مەبەستێکی دیاریکراو.
هەنگە بیرکردنەوەی هەندێ ڕۆژنامەنووس لە ئەساسدا بەو ئاراستەیە نەبووبێ کە کار لە کەناڵێکی لەو جۆرە دەکا ، بەڵام دواجار کە ڕۆچکەی خۆی وەردەگرێ ، بێ ئاگا، یان ئاگادار یا لە ناچاری بەو هەنگە دەشکێتەوە.
بەگومان سەرهەڵدانی ئەوەی پێی دەگوترێ (میدیای سڤبەر) کە هەمیشە خۆی بەسەربەخۆ و بڵایەن دەناسێنێ زادەی ئەو کاودانەیە بینیمان ، چۆن وەك (چەندایەتی) لە کوردستاندا بڵاوبووەوە و گەیشتە ئەوەی ببێ بە سەرچاوەی بژێوی زۆر کەس کە لەوانەیە هەندێکیان ئەزموونێکی وایشیان لەکاری میدیایدا نەبێ .!!

ماویەتی ....

_____

ئاماژە و پەراوێز

_____

23 – میدیای کوردی پاش ڕاپەڕین، چەند هەنگاوێکی جێی سەرنجی هاوێشت، دەکرێ بەهەردوو ڕووی ئەرێنی و نەرێنیەوە بیانبینین، لە پێشەوەیان وەگەڕکەوتنی چەند کەناڵێکی ئاسمانی ، لەوانیش چەند کەناڵێکی تایبەت بە منداڵان. هەروەها چەند سایتێکی ئەلکترۆنی دوای بڵاو بوونەوەی تۆڕەکانی ئەنتەرنێت و مۆبایل و پێشکەوتنە تەکنیکیەکانی دیکەی بواری گەیاندن ، یا ئەوەی بە ئیستیلاح پێی دەگوترێ (کۆمەنیکەیشن) کە ماس میدیاشی لەدوایدا لێ کەوتەوە و بەوەش میدیا مەودایەکی دی وەرگرت کە لە هەشتاکاندا و تا نزیکەی دوادواکانی نەوەدەکانی سەتەی ڕابردوو خەون بوو.
24 – لێرەدا مەبەست زیاتر لە میدیای نووسراوە ، چونکە دوای ئەو بەرەو پێشچوونە تەکنیکیەی گەیاندن و پەیدابوونی سایت و تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان نەك هەر حزبی ڕێگە پێنەدراو، بەکو تاك بەتاکی کۆمەیش دەتوانن بەشێوەیەك لەشێوەکان ڕای گشتی ئاراستە بکەن و لەهەر کوێی گۆی زەوی بن، ئەمەشمان لەزێر شۆنی دونیادا بەخۆمان بینی بەتایبەتی لەوڵاتانەی بە (بەهاری عەرەبی) ناسران، کە ماس

میدیا □□□کی کاریگەری لەئاراستەکردنی خ□پیشاندەراندا گ□ا .
25 – بە نموونە بەرنامەی (الاتجاه المعاكس) كە ماوەیەكی زۆر خەڵكی زۆری سەرقاڵ كردبوو.

مەرگی ش□□ش … بەختیار محەمەد

سوریيەكان هەرچەندە قوربانی دەستی ئەسەدن (بەعسن)، لەوەش زیاتر قوربانی دەستی گرووپە ئیسلامییە □ادیكا□ە تیرۆریستەكانی وەك داعش و بەرەی نوسرە و ئەحرارولشام و هەر هەموو ئەوانی دیكەن. ش□□شی سوریا ئیسلامییەكان لەناویان برد (ئەمان وایان كرد، كە ئەم ش□□شە لە □ووی نوودەو□ەتییەوە بایی پ□ویست پاڵپشتی نەكر□. □استییەكەی لەسەر دەستی ئەوان هیچ مانایەك بۆ ش□□ش نەمایەوە. ئەو ئ□پ□ز□سی□انەی سەربە بەرەی تورکیا – سعودیە – قەتەریشە، پ□ناچ□ فەلسەفە سیاسییەكەی لە فەلسەفەی سیاسی بەعس باشتر بۆ؛ كەواتە چ مانایەك بۆ ئامانجەكانی ش□□ش دەم□ن□تەوە؟).

بۆ گومان ئەگەر ئەم ش□□شە سەریش كەوتبا، هەر ئاكامی تراژیدیی لێ پەیدا دەبوو: شەڕی ناوخ□یەك دروست دەبوو، كە ئیسلامییەكان كۆمە□گەیان پ□ لە ترس و ت□قاندن و تیرۆر دەكرد؛ بە ناوی حوكمی شەریعەتەوە هەموو نەیارێكی خ□یان، یان سەرپ□چیكەرێكیان سەردەبڕی و جەڵد دەكرد؛ بە كورتییەكەی دۆزەخ□كی □استەقینەیان لەم وڵاتەدا دروست دەكرد (ئەوان هەشتا ئەسەد لەسەر حوكم بوو، شەڕی ناوخ□یان دژ بەم و بەو □اگەیاند: هەندەی پ□یان كرا شەڕیان لە دژی كورد كرد).

بەڵ□، پ□دەچوو هەڵی خەمساردی ئەمەریكا لە پاڵپشتی ئ□پ□ز□سی□ندا، ئیسلامییە تون□ەوەكان بووبۆ. سوپای سوریای ئازادیش بووە هەڵ□كی سەربازیی نابوود و نەیدەتوانی شەڕی ئیسلامییەكان بكا؛ واتە ئەمەریكا ئومێدی بەم هێزەش نەما.

هیچ گومانیش لەوەدا نییە ئەسەد (بەعس) هەرچەند د□ندە و وەحشی بۆ (كە دەزانین □ژ□مێكی دیكتاتۆری □ەگەزپەرستی فاشییە)، بەڵام هەشتا زۆر لە ئیسلامییە تون□ەوەكانی وەك نوسرە و داعش باشترە: ئەوەی كە سوریای (حەلەبی) وێران كرد، هەر تەنها ئەسەد و هاوپەیمانەكانی

نەبوون؛ بەکو ئۆپۆزسیۆنی ئیسلامیی تووندەو و هاوپەیمانەکانیشی بوون. ڕاستییەکەی خەکی سوریا (بە تایبەتی حەلەب) لە نێوان دوو بەرداشی ئەسەد و ئۆپۆزسیۆنە تیرۆریستەکەی و هاوپەیمانەکانیان هاڵدران و ورد و خاش بوون. لە ئاکامدا حەلەب بووە هێمای مەرگی شۆشی سوریا.

(٢٠١٦) … ناوی حەسەن

ئەی تەمەن لێرەدا بوەستێ
چ بەدبەختییەکی گەورە بوو
لە کاتێکی ناوەخت هاتینە دنیا
لەوەش بەدبەخت تر
بە نێو شەوکان و
بە هەورازە سەختەکانی
ئێم ساڵە شووەدا دا تێپەڕین
بە نێو کەڵان بە کەڵان و ژوور بە ژووری
ئێم ساڵە تاریکەدا تێپەڕین
بە نێو هەموو ڕۆژ و مانگ و وەرزەکانی
ئێم ساڵە بە سەرەدا تێپەڕی
ساڵێکی پڕ لە ئافات و پڕ لە جەنگ و پڕ لە مردن
ساڵێک / پڕ لە خنکاندنی خوێنکان
ساڵێک / پڕ لە ڕژاندنی چاوی ئازەکان
ساڵێک / پڕ لە مردنی مرازەکان
ساڵێکی خوێناوی و سوور سوور
ساڵێکی ڕەشی شووم شووم
ئەی تەمەن لێرەدا بوەستێ
بەم هەموو برین و زامەوە
چۆن دەڕۆی بە نێو ساڵێکی تر
بەم هەموو فرمێسک و گریانەوە
چۆن دەڕۆی بە نێو ڕووبارێکی تر
بەم هەموو خەمەش و خوێنەوە
چۆن دەڕۆی بە نێو تابلۆیەکی تر
ئەی تەمەن لێرەدا بوەستێ

ئارەقی شەرمەزاری بەژن
کە بەهاکانی /
هەموو ژیان و بوون و
بەهاکانی /
هەموو شتە جوانەکانت
بە لەسەر شستەکان و
لە نەو تونێل و زەرابەکان دا کەکەرەوە
ئەی تەمەن لەرەدا بوستە
ئەی مرۆڤ / لەرەدا بوستە و
پەتەک هەواسە بە خەت
بەم هەموو برسیەتی و ناهەنارەوە
بەم هەموو جەنگ و مردنەوە
بەم هەموو خوێن و خنکانەوە
بەم هەموو خەمەکی و شەتبوونەوە
بەم هەموو دەژان و تەشکانەوە
چەن دەڕەی بە نەو ساڵەکی تر
چەن دەڕەی بە نەو گەستانەکی تر
چەن دەڕەی بە نەو دەزەخەکی تر
ئەی تەمەن
تکایە لەرەدا بوستە
هەموو کاتژمێرەکان و
هەموو وەرزەکان و
هەموو ساڵەکانی
عەشق و موحیبەت تەپڵەین
لەرەدا بوستە ئەی تەمەن
مەڵە بە نەو ساڵەکی تر و
دەزەخەکی تر و مردنەکی تر
ئەی تەمەن / لەو نوختە هەشە بوستە زەتر مەڵە
لە نەو ئەم گەماوە هەشە پە خونە بوستە / زەتر مەڵە
لە نەو ئەم وەرزە هەشە وشکەبانییە بە گوڵگەنمە بوستە / زەتر مەڵە
لە نەو ئەم مەڵگە و مەزرا و مەرزە هەشانەی مردن بوستە / زەتر مەڵە
بوستە ئەی تەمەن
بەم هەموو بەرگە هەشەوە
بەم هەموو جەستە هەشەوە
بەم هەموو دەڵە هەشەوە

بەم هەموو خۆنە ڕەشەوە
بەم هەموو مژووە ڕەشەوە / بە کوە دڕێی
ساڕکی شووم شووم
ساڕکی ڕەش ڕەش
لەردا بوستە ئەی تەمەن
تا هەموو /
خنکان و مردن و کەچ و برسیەتی و ئافاتەکانت
دەبن بە بیرەوەری
لەردا بوستە ئەی تەمەن
تا دەبیت /
بە باخچەیەک لە ووناکی
بە تاڤگەیەک لە ئارامی
بە گوەدانەک لە خەندەی سپی
لەردا بوستە ئەی تەمەن
تکایە مڕێ
بە نەو ساڕکی تر و
بە نەو گڕستانەکی تر و
بە نەو دزەخەکی تر
تکایە مڕێ ئەی تەمەن
مڕێ تکایە …!

٢٠١٦ / ١٢ /٣١

کاری سەدەکانم … جەلال عەبدوڵا ساڵح

کاری من
سەینی پەنجەڕەی
ئارەزووی پاشا
تەماشای مژووی
جەنگی کۆشکەری
سەدەکان نییە

کاری من ئەویە
هەشت کاتژمێری
هەنگوینی
ژیان بفرۆشم
تا نیوەشەو دەخەوێت
چرکەی دڵی
مەکینەی کارگەکان بژمێرم
...
کاری من ئەویە
لە ڕۆژی زریاندا
وردبەمەوە
لە مێژووی فەلسەفەی
سۆفیزمی با
...
کاری من ئەویە
تاقی ڕۆشی
ژیان بەیەکەم
تاڵ نهێنی ڕەنگی
ئاو بگەم
...

کاری من
تامردن
گوێگرتنە
لە بیرەوەری گەرانی کچێک
وەک نهێنی سیحری شیعرێک
لە مناڵییەوە خەشم دەوێت
...
کاری من
ئاشت کردنەوەی
سیحری ڕەنگ و
باڵی شکاوی خونناوی
تاوسێکی غەمگینە
گرێدانی
دڵی تاڵکی پچڕاو و
تاڵی ڕۆحی
گیتارێکی نەخۆش

…
کاری من
سپاردنی نووقێی
بیرۆریکانی تۆیە
بۆ تاقی غەریبی ڕۆحم
…
کاری من ئەوەیە
وەک منار دەستی
کەمانێکی تۆنیا بگرم
بیبەمەوە بەماڵی
شایی و گەرانی

…

جەلال عەبدوڵا ساڵح

دوو دەق …دکتۆرە : ســـــــــجال ئەلرکابی … وەرگێڕانی: سەردار جاف

بەس نییە
گوڵك … بەس نییە
پەپولەیەك … سوود ناگەیەنێ
بە گەرمی خۆ ڕژدیم پێ مەبە
بەفر دڕاندێری تەنیوم
گیانی بۆ هێشیم …. بە سەر دنیایی
باهۆتا لێ بخە
شۆن هەڵدە
بەلایەکدا دەتوینەوە

ئاخێ گەردەلوول نزیك دەبێتەوە
بە گڕانییەوە خۆ بادەدەی …. وادەزانم

کەفولی تینوێتی
لە نێو قەدی پیتەکانا ... بشکێ
سانایەکەی
تیکچڕانی پیتەکانە ماندووت دەکا
پیتە هێمادارەکان
جگە لە
ئاوێزانبوونی ڕشنایی
چیدیکە نییە
وشەکانی لە سەروو هەنگدانەوەی هاژەیە
کچی کێگە
پەنجەکانم ... بای باران دەژەنێ
خەم لێ لا دەدەی
پەیگیری هەواڵی کەشوهەوا بە ... گەردەلوولەکە نزیك دەبێتەوە
گەر وتت بەسە
چۆن یاساغی کەم
بە شوشەیی دڵی شکاوم

سیستمی تەندروستی داهێنانێکە و پزیشکەکانمان سوپەرمان ... کامەران چروستانی

بەڕێوبەری نەخۆشخانەیەکی منداڵبوونی حکومی لەناو نەخۆشخانەیەکی منداڵبوونی کەرتی تایبەتدا گیان لەدەست دەدات و دەمرێت.
بە وەزارەتی تەندروستی ئاگەر واقیعییانە ئەم هەواوە هەبسەنگێنێت بۆوا ناکەم کارساتی گەورەتر هەبێت.
بۆیە ئەوەی خەمان بخەینە ناو دەریای بڕاوردکردن لەگەڵ وڵاتانی هەژار یان پشکەوتووی دیکە، ئاگەر تەنها بە وردبینییەوە تەماشایەکی سیستمی تەندروستی بکەین، ئەوا قەیرانەکانی ئەو سیستمەوون و ئاشکرا دەردەکەون بۆیە ئەوەی پەویست بکات لەو بوارەدا یان بوارێکی دیکەدا مرۆڤ پسپۆر بێت. سکاڵا و ڕەخنە و نەبوونی متمانەی هاووڵاتی بەو سیستمە باشترین بەڵگەن.

پێش هەموو شتێک ئەگەر ئاوەڕۆک لە بەرنامە زانستییەکان بدەینەوە سەبارەت بە توانا جەستەیی و هزرییەکانی مرۆڤ، ئەوا ئەوەمان بە هەوون دەبەتەوە کە شەوازی کارکردنی زۆرینەی پزیشکەکان و ئەو کاتەی لە ماوەی بیست و چوار کاژێردا لە کار بەسەری دەبەن لە دۆری ئەو سنوورانەیە کە خودی (زانستی پزیشکی) بۆ سنوورەکانی توانای مرۆڤ دەستنیشانی کردووە بۆ ئەوەی مرۆڤ لەو سنوورەدا بتوانێت ئەرکەنیانە (کارێکی بەرهەمهێنەر) ئەنجام بدات. سەرجەم هەڵکەراوە جیهانییەکان کەکن لەسەر ئەوەی کە کاتێکی ئاسایی بۆ مرۆڤ لەنێوان هەشت بۆ نۆ کاژمێرە لە هەژێکدا، بەڵام پزیشکێک کە بتوانێت لە کاژمێری هەشتی بەیانییەوە هەتا کاژمێری دووی پاشنیوەڕۆ کار بکات ئەوا شەش کاژمێری لەو هەشتە بەجێ هێناوە. وەلێ سەیرکە لەوەدایە کە زۆرینەی پزیشکەکانمان پاش ئەوە دەچنە کلینیکەکانی خەیان بۆ ئەوەی پێنج شەش کاژمێری دیکەش کار بکەن. کەواتە پێویستە پزیشکەکانمان سوپەرمان بن بۆ ئەوەی هەموو هەژێک بتوانن دە بۆ دوانزە کاژمێر کار بکەن یاخود سەرجەم بەرنامای هەڵکەراوی جیهانیی تەندروستی و بەرنامە زانستییەکانی دیکە سەبارەت بە کارکردنی هەشت کاژمێر بۆ هەڵە هەڵبسەنگێنین.

بەڵام ئەوەی جێگەی پرسیارە ئەوەیە: ئایا وەزارەتی (تەندروستی) بۆ ئاگایە لە دروستی و نادروستیی شەوازی کارکردنی پزیشکەکانی ناو وەزارەتەکەی خۆی یاخود ئەو ئاشی ئەو وەزارەتەش هەر خوا ئێگەڵێت؟ هاوکات زۆرینەی پزیشکەکان هەژانە چاویان بە زیاتر لە پێنجا نەخۆش دەکەوێت جگە لەو نەخۆشانەی کە جارێکی دیکە ئەنجامی هەندێک پشکنین بۆ لای هەمان پزیشک دەهێنەوە. جا ئەگەر بە هەموو نەخۆشێک تەنها دە خولەک تەرخان بکرێت، ئەوا زیاتر لە هەشت کاژمێری دیکە دەکات. بەڵکەردنی هەموو ئەو نەخۆشانە لە ماوەیەکی کەمدا نیشانەی نەبوونی کات و بە بایەخی پزیشکەکانە بەو نەخۆشانە و بوونی خەستەکی بازرگانیکەردن لە مامەڵەی نێوان پزیشک و نەخۆشدا، کە تیایدا نەخۆش دەبێت بە قوربانی قازانجە دارایییەکانی پزیشک. بگرە هەندێک جار زیاتر لە نەخۆشێک لە ژووری پزیشکەکەدا ئامادەن و هەر یەکەیان لەبەردەمی ئەوی دیکەدا باس لە نەخۆشییەکەی خۆی دەکات. ئەم دیاردەیە لە گەندەڵترین و هەژارترین وەڵاتەکانی جیهانەدا هەوو نادات.

ئایا وەزارەتی تەندروستی ئاگاداری ئەم هاستییە تاکانەی قەیرانی سیستمی (تەندروستی)یە، خۆ ئەگەر بەئاگایی خۆی پێشان بدات ئەوا (عەوزر لە قەباعەت خراپتر). کارەساتەکان لەرەدا تەواو نابن،

بڕکوو سیندیکا و ڕێکخراوەکانی پزیشکان باس لەوە دەکەن کە ئەوان کاریان بە نەخۆشخانە حکومییەکان نییە، بڕکوو کار تەنها لەسەر ڕێکخستنی کاری کلینیکەکان دەکەن، بڕیام نازانرێت لە بڕژەوەندی کێدا: پزیشک، تاقیگەکان، دەرمانخانە یان نەخۆش یان هەموویان؟ ئایا ئەو ڕێکخراوانەش بە ئاگان لە پێکەوە کارکردنی دەرمانخانە و تاقیگە و پزیشک و خاوەن تەلارەکان؟ بە ئاگان لەوەی کە هەندێک پزیشک ئەنجامی تاقیگەیەکی دیاریکراو نابێت هیچ ئەنجامی پشکنینی تاقیگەیەکی دیکە قبوڵ ناکات؟ ئایا ئەو سندیکا و ڕێکخراوانەش بەشکن لەو ئاشەی خوا دەیگەڕێت؟

دەڵێن: لە هەر شوێنێک گەندەڵی لە دامودەزگاکانی وڵاتدا هەبێت، ئەوا پێش هەموو شتێک کەرتی تەندروستی دەگرێتەوە. ئەم وتەیە ڕاستییەکە و هاووڵاتی لەسەر ئەرزی واقیع ڕۆژانە ووبڕووی دەبێتەوە. گەندەڵی و (نامرۆیی) سیستمی تەندروستی گەیشتۆتە ئاستێک کە بڕیاری نەخۆشخانەیەکی منداڵبوون ووو بکاتە نەخۆشخانەیەکی دیکە و بە داخەوە لەوێش گیان لەدەست بدات. لە ڕاستیدا ئەمە لایەک ئەو دەردەخات کە نەخۆشخانە حکومییەکان لە گەلێک لایەنەوە کەموکوڕتی و کێشەیەکی گەورەی تیادایە، لایەکی دیکە ئەو دەردەخات کە مرۆڤ ئەگەر بیەوێت ڕێگەچارەیەکی دروست بە چارەسەری کێشە تەندروستییەکانی خۆی بدۆزێتەوە ئەوا باشترە ووو لە نەخۆشخانە تایبەتییەکان بکات، هەرچەندە لەوێش هیچ گەرەنتییەک نییە.

پزیشکەکان لەم هەرەمەدا کەسانێکی بەختەوەرن، چونکە کەوتونەتە ناو سیستمێکەوە کە کەس نییە لێیان بپرسێتەوە چۆن کار دەکەن نە کەسیش ئاوڕێکی ڕاستەقینە لە داهاتی ڕاستەقینەی پزیشکەکان، شێوازی کارکردنیان، گونجاندنی لەگەڵ شەرەفی پسپۆڕیی کاری پزیشکی و . . . هتد دەداتەوە، هەر بۆیە جێستە و تەندروستی مرۆڤ لەم هەرەمەدا بووەن بە کایەیەک لەنێوان سێ کوچکەی (پزیشک و تاقیگە و دەرمانخانەکان) بازرگانی پێوە دەکرێت. بگومان سیستمێکی تەندروستیش کە پێ بچێت لە داهێنانی قێیراناوی، ئەوا پزیشکەکانی هەر دەبێت سوپەرمان بن.

مامۆستایانی خواست و ئاگایی … م. بارزان دۆستی

لە هەر کۆمەڵگەیەکی پێشکەوتوو بنواێین یان لە پێشکەوتنکانی سەراسیمە بووبین, ئەوە خاڵێك ئاماژەی پێبکرێت، ڕەخستنە. ڕەخستن پەیوەندی بە زانینەوەیە. زانینیش لە ڕێگەی پرسیارکردن، فێرکردن و گەیاندن دێتە دی. وێجا پێگەی مامۆستا گەلێ لەرەدا بەرز و مەزن دەکەوێتەوە. لە کەی مامۆستا لە ژوور چینکانی تری کۆمەڵگە دەردەکەوێت؟ ئەم پرسیارە پێوەند بە ئاگایی و ڕەخنەگرتن لە خۆیە. ئەم خۆیە مامۆستاییە، چەندە نەخوێنەر و دەبەنگ بێت گەلحێتر و چەندەش ئاگایی لە زانست، مێژووی نەتەوە و ئەدەبیات، بەکورتی بخوێن بێت، ئەوەندەی دوورنماتر و بەتەك پەروەردە، ڕەخنەگرتن و خۆخستە ژێر بەرپرسیاریێتییەوە، بەخەم دەبێت.

بۆیە دەبێت مامۆستا پێشەنگی کۆمەڵگە بێت. ئەم دەتوانێت وابکات ڕەخنە بگیردرێت و شتەکان بخاتە ژێر چنگی لێپرسینەوەوە. لێپرسینەوە وابەستەیە بە دادوەر. ئاخۆ مامۆستا دادوەرە؟ سەرەشقبوون بەسەر گشت، لە وانەگوتنەوە و چۆن ڕاهێنانکردندایە. وانەگوتنەوە لەبەرانبەر بەیانییدایەی و ڕاهێنانکردنیش لە بەرانبەر چاودێرییکردندایە. کەواتە مامۆستا کە ڕاهێنانکارە؛ چاودێرە. ئەم چاودێربوونەش سەرەشقبوونە. کەواتە مامۆستا چاودێرە بەسەر ڕاهێنانپێکراوانی دوێنێ. بۆیە بۆ وانە پێگوتراوانی دوێنێ، لە بەیانییاندا دادوەرە. دادوەرە چونکە بەرپرسیان بووە. ئەگەر دوێنێ، خۆی نەکردبێتە بەیانیوان و چاودێر، ئەوە ئەم مامۆستایە مەحکووم و تاوانبارەی.

کەسی سەرەشقیی، دروستکاری بیری ئازادە. وابەستە نییە بۆهیچکەس. زووانا بۆ بەرژەوەندخوازان و بۆیار بەدەستانی نەخوێندەوار لێنادات و نەژەنە. نەژەنین خاوەنیبوونە بە خواست. خواستیش کۆمەڵگەی چاڵاك و نەوەی بەئاگا دروست دەکات.
تاکێکی کارا, کە وانەپێگوتراوێکی مامۆستای بەئاگا بووە و پێگەیێنراوێکی پێ خواستە، ئەوە ئاگایی بەسەر خۆیەوە هەیە و دەوڵەمەندە بە ئەمڕۆ و هەست بە دووڕوێی و ترس ناکات. سەر مەشقی ئەم تاکە، خودە ناسکردووەکەیەتی و ئازادیش نان و شەڕەفمەندییەتی. بۆیە لەسەر بناغەی وەها تاکێك کۆمەڵگە وەك ئەو دژە هیچخوازیی و بەها داڕووخاوە ناکەوێتەوە. پرس و شتەکان بەرەو بنبەست ناچن.

بۆیە دوای ئەم گەشەکردنە پەروەردەییە، هزر و ئازادی لەدایك دەبن. هزر بۆ کۆمەڵگەیەکی شارەستانی و خاوەن کولتوور و ئازادیش ناسنامە.

تێکەوتنی کۆمەڵگە لە گەندەڵی و مافخووراوی، پێوەندی سەرەکی بە نەبوونی خواست و ئاگایی مامۆستاوە هەیە. چونکە مامۆستا بەرپرسیاری سەرەکی ئەم دۆخە رانەگوزەرە بەکیسەبووەیە. مامۆستا ڕێگری بەردەم گەشە و گۆڕان نییە، بەڵام زۆر بەداخەوە نەبوونی خواست و ئاگایی لە مامۆستاکانماندا ئەم دۆخەی ئەمڕۆی بەرهەم هێناوە، دۆخێك کە گەنج و وەچەیەکی تەنبە، نەخوێندەوار، ترسەنۆك و بێدەنگ لە ماف و ئازادی پێ بەخشیوین.
بەمنەتبوونی سەرۆك و ئاراستەکردنی ئەم گەلەمۆگەلە بەرە و هەڵپەین و نەزانین بردن، پێهیچنەبوون و کۆیلە سەیرکردن، هیچ شتێك نییە لەو بەرهەمە، کە بوونی وێنەی کارەکتەرێکی دێنکیشۆتییە، کە دواجار مامۆستاکانی ئەم سەرکە داستان خەیاڵاوییە، مامۆستایانی بۆخواست و گەلحێ بوون.

خەساندن یان کوشتنی خواست لە تاك/ خوێندکارانماندا، وادەکات پاشکۆیی، کۆیلەبوون و بێدەنگی بە مافی خۆیان بزانن. باڵاکردنی هەستی خۆ پێهیچنەبوون؛ دەرەتانە بۆ ئایندەی کۆمەڵگە و نەتەوەیەکی بۆ ناسنامە و دەوڵەت.

مامۆستای بۆخواست و ئاگایی، ناتوانێت خوێندکارێکی ئازا پێ بگەیەنێت. بۆیە لێم وایە دەبێ هەیمەنەی حزبیی، باڵی کۆشاوێ و رابەری پەروەردەیێ. لێڕەڕەژمووننی ترسانێدن و و کۆیلەکردندا، مامۆستای بۆخواست و ئاگایی، دەستەمۆی چارەکێ موچەیەك کراوە پێشی شەرەفمەندە، نەك شەرەفمەند کرابێت پێی.

لە کۆتاییدا گەرەکە بگوترێت:
دەبێت مامۆستا، گۆڕانکی بنەڕەتی لێژیانی خۆی دەست پێ بکات و پەی بە خودە رەسەنەکەی خۆی ببات و بیدۆزێتەوە. ئەمەش لەپێناو وەگەڕخستنی ئەم گەلە وابەستە بە نەریت، نەزانی و ڕەوێنراوە لە ماف و ئازادیی.

م. بارزان دؤلَەرِةقةيي

سیمنارێک لە دانیمارک بە بۆنز فوئاد مەجید میسری

لە بیرەوەرییەکانی دەسبەسەرک لە بەندیخانەکانی عیراق ... بە پێنووسی ـ لوقمان مەنسوور

دوای ئەوەی سوپای عیراق لە شەی دووەمی کەنداو (گەردلوولی بیابان) بر سەرکایەتی ولایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکاو بە بەشداری

زیاتر لە سی دەوڵەت لە هاوپەیمانییەکدا لە دژی عیراق بە وەدەرنانی لە میرنشینی کوەیت کە عیراق لە 2\8\1990دا داگیري کردبوو تاوی دەان دەمي تا کرد و شکا ، هەروەها دوابەدوای ئەوەی کە یەکەم سەربازی عیراقي لووڵەي تەپی دەبابەکی ئاراستەی دیواری وەنەی دیکتاتەری لەگەڵ نراوی عیراق (سەددام حوسەن) کرد ، تەوی ئاپەیەني جەماوەری چەنرا کە دوای ووداوی لووڵەی دەبابەکە دەستی پەکرد و بە خەرایەکی باوەڕپەنەکراو و لەکاتەکي کەمدا زەربەی شارەکانی گرتەوە و چواردە پارەزگا بە شار و شارەچکە و دەهاتەوە لە باکوور و باشووری عیراق کەوتە دەستی جەماوەری ئاپەەیوی تووەەی عیراق .

ئژەمی لەناوچووی عیراق بە لەباربردن و دامرکاندنەوەی ئاپەەین رِە و شوەنی گەاوی گرتەبەر . بەیە دوای ئاپەەینی سەرتاسەری کوردستان بە رِابەرایەتي هەزی پەشمەرگە و ەزگارکردنی شار لەدوای شار و پیَشەزگارکردنی کەرکووك واتە لە ەەژی 10\3\1991 هیَزەکانی بەعسی لەناوچوو بە قوات خاسە و ئەمن و ئەندامانی حیزبەوە گەمارەی گەەکە کوردیەکانی شاری کەرکووکیان دا و هەر بەیانی زوو هەەیان کوتایە سەر ماەان و ژوور ژوور بەدوای نەرینەی کورد ئەگەەان کە تەمەنیان لە نەوان پانزة تا شەست ساەي یە .
هەر ئەو ەەژە شانزە هەزار کوردیان لە پیر و گەنج ئاپەچی زیندانەکان کرد کە هیچ تاوانەکیان نەبوو جگە لە کورد بوون .

بە ئاست بیرم چوو من ناوم (لوقمان مةنسوور)ە . ئەو کاتە تەمەنم بیست و هەشت ساە بوو کە ئەو هەزانە هەەیان کوتایە سەر ماەکەمان لە گەەکی ئازادی لە شاری کەرکووك لە کاتژمەری یانزە و نیوی بەیانی و من و ئەو برایەم کە شەش ساە لە من منالترە (کامەران مەنسوور) و ئامەزایەکم کە چوار ساە لە من منالترە کە لە هەمان خانوو پەکەوە لەگەە ماەی مامم ئەژیاین ناوی (مەحموود غەفوورە) گیراین و لەگەە ئەو شانزە هەزارە ئاپەچی زیندانەکان کراین .
ئەو هەموو ەەشبگیرە بە بیانووی ئەوەی کە بەرپرسی نووسینگەی ەەکخستنی باکوور (عەلی حەسەن مەجید) وتارەك و چەند ئامەژگارِیەکیان پێ ئەەە و دوای پێنج خولەك ئەگەەنەوە. ئیسەاش ئەو هەلَمەتە لە نەو خەەکی شارەکە بە تایبەتی کوردەکان بە هەەمەتی پێنج دەقە بەناوبانگە بە پەی ئەو بیانووی ئەو خەەکیان پێ ئاپەچی زیندانەکان کرد .

ئەو هەموو گیراوە بە گەەا بە و و لەری گوەزرانەوە بە بارەگاکانی حیزبی بەعس و لەوەوە بە سەربازگەی تەپزاوە کە سێ ساە پەشتر

ئەنفالەکانیش هەر هاپەچی ئەو سەربازگەیە کرابووون کە ئەکەوتە باشووری خۆرئاوای کۆرکووکەوە .
لەو هەوومانیان کردە هەڵکانەوە و دۆرگایان لەسەر داخستین ، دۆرگای ئەو هەڵەی ئەمەی تیا بووین باش داناخرا و ئەمەش کەمێك هار بووین دۆرگاکەمان شکاند، بەو هەیەوە ئەمەیان گواستەوە بۆ هەڵەبجەی تر کە نزیك بوو لە پاسەوانەکانەوە (یەکەم هەڵەی نزیك دۆرگای سەرکي سەربازگەکە) و دۆرگاکەیان بۆ ولدن لەسەرمان لەحیم کرد .

سێ شەوو سێ ڕۆژ لەو سەربازگەیە بێ بڕ نان و بێ ئاو ماینەوە . لە شەوی یەکەم کاتژمێر نۆ سي و دوو کەسیان هەنا هەموویان گەنجي کورد بوون بۆ هەڵەبجەی ئیَمە، یەکێکیان لای ئێمە دانیشت لێیمان پرسی چۆن و لە کوێ گیراون ؟! وتی لە گەڵەبجەی قادسیەی یەك گیراین ، وەك لە بیرم بێت ناوی سەرکەوت بوو ، هەر بەیانی زوو پاسی ئێم هاتە دۆرگای هەڵەبجەکە و ناوی ئەو سي و دوو کەسەی شەو هەنابوویان خوێندەوە و سواری پاسەکە کران و بردیانن ، دوای ئەوەی ئیَمە دۆرچووین ئەوجا زانیمان هەموویان لە گەڵەبجەی شارۆچکە گوڵباران کراون ، ئێستا لە هەمان شوێن بۆ ناوی ئەوانەوە مانەمێنتی شەهیدان دروست کراوە .

ئەو سێ ڕۆژە هیچ خوارنیان پێ نەداین ، هەندێك لە ئێمە وەك بڕۆ ئێزاني بە بەندیخانەی ئاوات خواردني لەگەڵ خۆی هەنابوو ، بە دزییەوە ئەیخوارد . ئێمە واتە من و کامەران و مەحموود هیچمان پێ نەبوو .
ڕۆژی چوارەم گوازراینەوە بۆ شارەدێ ی عەبباسی ، وەریان نەگرتین چونکە ژمارەمان زۆر بوو و شوێنیان بچووك بوو ، لەبڕ کامەراني برام هەوڵی دا دوور بکەوێتەوە و پا بکات من ڕێگریم لێ کرد نەبا شتێکي بەسەر بێت ، وابزانم هەستی بە ترسناکی دۆخەکە نەکردبوو یا ئەیویست سەرکەشی بکات یا دۆرباز ئەبێت یا نا .

دوای ئەوەی لەو وەریان نەگرتین ئێمەیان گواستەوە بۆ سەربازکەی دیلە ئێرانییەکانی نیَـوان تکریت و بەجي کە ساڵێك پێشتر چۆڵ کرابوو.
هەزکانی ئینزباتی عەسکەری ئێمەیان بە ژمارە وەرگرت نێك بە لیستی ناو ، دابەش کراین بەسەر سەربازگەکان و دواتر بە بە ناو هەڵەبجەکان (چونکە لە ڕاستیدا ژوور بوو نێك هەڵە) ووبەری هەر یەکەیان لە سی مەترە دووجا تێپەڕی نەدەکرد و هەر هەڵەی شەست نەفەر . ئینجا ناونووس کراین .

ماوەی دوو هەفتە لەم سەربازگانەدا ماینەوە ، تێیدا بە جۆرێك ئازاری جەستەییمان بینی کە تا هەناسة بڕت و بچە بیرم ناچێتەوە ، خواردنی بەیانیانمان شۆربای نیسك بوو نیوەپۆ و ئێوارە برنج و شلە بوو ، ئەوەی لە هەر ژەمێکدا پێمان دەدرا بڕێی سێ یا چوار کەسی دەکرد دەدرا بە دوانزە کەس ، بە کەوچك لە ناو سینی قسعةکەدا برنج و شلە بەسەرکەمان تەخت دەك دەخست و دەمانکرد بە دوانزە بەشەوە و هەر کەس بڕێي خۆی، بە کوردییەکەی هەر ئەوەتا بە دەنك برنجەکەمان ناژماد و دابەش ناکرد .
هەگبەپدانمان بە پشوو و سەر ئاو هەگبەیەکی زەر سەیر بوو ، لە پشتی ئەو هەگبەپدانەوە قورسترین جۆری ئازاری جەستەیی و دەروونی و بوغزو کینە خۆی دەشاردەوە . پێشتر وتم هەر شەست کەس و لە هەڤکی سی مەترەدووجا ئاخنرابووین ، کاتی پشووی سەر ئاو دە خولەك تەرخان ئەکرا بە دوو هەڤ (واتا سەد و بیست کەس) بە هەشت خانی سەرئاو ، ڕاستتر بەڕم هەر نەفەر و نیوەك یەك خولەك کاتی هەبوو ، ئاخر بە خولەکەك فریای چی ئەکەویت ؟! . کاتێَك ئەو دە خولەکە تەواو دەبوو پاسەوانەکان بە ئەنقەست بەو ماسیحانەی کەوا ئاودەستی پە پاك ئەکرایەوە لەیان ئەداین و بڕزەر ئەیانئاخنینە نەو هەڤکان . بە ئەوەی دە خولەکي تر یاری بە هەستی شەست کەسی تر بکەن .

دوای تەپەبوونی شەش هەژ یا هەفتەیەك مانەوەمان لەو سەربازگەیە واتە هەژەك پێش ڕزگارکردنی شاری کەرکووك لە لایەن خەڵکی ڕاپەڕیو و هەزی پێشمەرگەوە ، ڕەشبگیرییەکي تر لە بازاڕەکانی کەرکووك ئەنجام درابوو هەر کەسێَکیان ببینیایە ئەیانپرسی (کوردی یان نا ؟!) بیگوتایە کوردم ئەیانگرت. هەر ئەو هەژە چەند کەسێکیان لەو گیراوانە هەناو دابەش کرانە سەر هەڤکان . هەڤکەی ئێَمە دە دوانزەیەکی بەر کەوت ، لە یەکەکمان پرسی (چەن گیران؟!) وتی خەم و کوەکەم لە بازاڕ گیراین لەیان پرسین کوردن یان نا؟! وتمان کوردین گرتیانین .
هەڤکەی ئێمە دە دوانزەیەکی بەر کەوت ، لە یەکەکمان پرسی (چەن گیران؟!) وتی خەم و کوەکەم لە بازاڕ گیراین لەیان پرسین کوردن یان نا؟! وتمان کوردین گرتیانین .
هەموومان ڕاستتر وایە بەڕم زەربەمان تووشی سکچوون بووین ، سکچوون بە خوێَنەوە . یەکەك لە بەندکراوەکاني هەڤکەی تەنیشتمان بە هەی ئەو سکچوونەوة گیانی سپارد ، ناوی (نایف عةبدولواحید) بوو خەڵکي گەڕەکی خەمان بوو ، ئەو سکچوونە بە هەی ئاوی خواردنەوە بوو چونکە ڕاستەوخۆ لە ڕووباری دیجلەوە دابەش ئەکرا بە بە پاککردنەوە و پاڵاوتن .

سبەی ئێوارە یەکەك لە بەندکراوەکانی هەڵەبجەی تەنیشتمان ئەو کاتەی پشوو تەواو بوو (دە خولەکەکە) لە دەرگای سەربازگەکە چووە ئەودیو دوای ئەوەی نانواکەی خافاندبوو (فەنەکە لای دەرگاکە بوو و نانواکەش عەسکەری بوو) بە نیازی هەڕهاتن بەڵام سەرکەوتوو نەبوو گیرا .
ئەو ئەوارەیە هەموومان ژیانمان لەبەرچاو کەوت ، تفمان لەو ڕۆژە ئەکرد تێیدا چاومان هەڵهێنا . ئەفسەرەکي پلة (نةقیب) قەرماندەی پاسەوانەکان بوو ، ئازارەکی ئەو کوڕەی دا بەوا ناکەم هیچ کامەکمان تا ئەو ڕۆژە بەویژدانی وامان بینیبیَت . ئەو ئەفسەرە کورسیەکی لە ناوەڕاستی حەوشەی بەندیخانەکە دانا (هەڵەبجەکان بە چواردەوری حەوشەکە بوون) و لەسەری دانیشت و کتێردارەکی گەورە لە حەوشەکە دانرابوو پاسەوانەکان ئاگریان دەدا بە خۆ گەرم کردنەوە ئاگری داو پارچە ئاسنەکی گەشەی هێنا و خستیە سەر ئاگرەکە ئەو داماوەیان هێنا و ڕووتیان کردەوە ، ئینجا پاسەوانەکان بەسەر هەڵەبجەکاندا سووانەوە ئەوەی دانیشتبوو بەزەر هەڵیانساندە سەر پێ تا سەیري دیمەنەکە بکەن ، ئەزانن ئەو دیمەنە چۆن بوو؟! دیمەنی وا لە هیچ فلیمێك نیشان نەدراوە .

دوای ئەوەی ئەو پارچە ئاسنە سوور بووەوە و ئەگەن دەنووکی کەو نێخیَر زەر لە دەنووکی کەو ئاڵتر بوو هێنای و دەستی کرد بە داخ کردنی جەستەی بە بەرچاوی ئەموە ، زیەی ئەو داماوە تەنها پەروەردگار گوێی لیَ نەبوو دەنا جەرگی ئەکرد بە ئاو چۆڵی لە دەروون هەڵئەساند ، شوێنێك بە جەستەی ئەو داماوەوە نەمابوو داخی بەر نەکەوتبیَت ، تەنانەت سەر چووکي هەردوو گووپی پاشووی داخ کرابوو ، ئەمە هەموو دەگریاین هیچ دەسەاتکمان نەبوو تەنها ئەوە نەبە زەر بەزەلیلی لەو دەندە بەویژدانە دەپاڕاینەوە کە بیکات بە خاتری خوا یان بیکات بە سەدقەی سەری منداڵکانی یا بیکات بە خاتری پیاوکانی پێی وازی لە بێنەت . وازی لە هێنا ، هەموو دەخۆش بووین .

بەڵام کاژێر یەکی شەو هێنایە دەرەوە و دیسان گیانی داخ ئەکرد ، لە زیرِەی ئەو داماوە هەموو لە خەو ڕاچڵەکین (ئەوانەی خەویان لەکەوتبوو) ئەوە جەهەننەمی ڕاستەقینە بوو .
دوای ئەوەی هێزی پشمەرگە کۆنترۆڵی کەرکووکیان کرد ڕژێم و دار و دەستەکەی تووشی تەقین و دەڵاوکە بوون ، بۆیە ئەمیان گواستەوە بە سەربازگەی دیلەکان لە ڕومادی ئەمیان پێل پێل گواستەوە ، هەر ڕۆژە و پێلەك و بە چەند پاسەك .

بەندکراوە سەرنشینەکانی یەکێك لە پاسەکان کە ڕۆژێك پێش ئەمە گوازرانەوە توانییان ڕاکەن ، بۆیە پاسەوانان ڕۆ و شوێنی تۆندتریان گرتەبەر لە کاتی گواستنەوەی ئەوانی تر کە هێشتا نەگواستراببوونەوە .
ئەو کاتەی ئەمیان گواستەوە ڕۆ و شوێَنی تۆندیان گرتبووە بەر ، چونکە پاسەوانی هەر پاسێك ئەفسەرێك و پێَنج ئینزیبات بوو ، فەرماندەي
سەربازگەکە هاتە دەرگای پاسەکە و بە دەنگێکی بەرز ئەفسەرەکەی وت :
– ئاگەر هەر یەکێك لەم بەندییانە هەڕهات ! سەرتا هەموو ئەمانەی ناو پاسەکە گولەباران بکە ئینجا دوای هەلَهاتووەکە بکەوە .
قسەی فەرماندەکە ترسی خستە دەمانەوە ، نەمانئەزانی کەمێك لە ئەمە توانیویانە هەڕبەن بۆیە زۆر ترساین .
ئەفسەرەکە فەرماني دا دەستمان لە پشتەوە ببەستن ، کەلەپچەیان نەبوو بۆیە بە وایەری تەلەفۆن دەستیان بەستین کە باریك بوو زۆر ئازاری ئەداین . من و کامەرانی برام لەسەر دوو کورسي تەنیشت یەکتر بووین ، گاڕەنکي بەتاڵی ڕەنی ئەتەمبیلمان پێبوو پەمان کردبووە لە ئاوی بەڵی بە ئاوی لەو ڕۆگایە بیخەینەوە کە نەمانئەزانی چەند دوورە ! . کامەرانی برام ووتی تینووم ، بە پاسەوانەکەم ووت؛- دەستم ئەکەیتەوە ئاو بدەم بە براکەم ؟!
بە تووڕە یەوە ووتی دەست کردنەوە مەمنووعە .

لەسەر کورسیەکە خەم دانەواند و گاڕەنە ئاوکەم بە دان هەڵگرت و لەسەر کەشم دامنا و قەباغکەم هەر بە دان کردەوە و دیسان بەدان بە شۆیەك گاڕەنکەم بەرز کردەوە کە براکەم بتوانێت ئاو بخواتەوە لەو کاتەی من بە دان گاڕەنکەم بەی بەرز کردووەتەوە .
دیارە ئەوە دیمەنەك بوو ئەوەندە قورس و گران بوو کە لە هەموو ژیانم بیرم ناچێتەوە .
وا بزانم هەر ڕۆژە و بەندییەکانی سەربازگەیکیان ئاگواستەوە و ڕۆژی دواتر بەندییەکانی سەربازگەیکی تر .
بە هەر حاڵ ئەو کاروانەی لە چەند پاسەکي چل نەفەری پێکهاتبوو ئامادە کرا و چەند پیکابەکي شەفرلێت دەشکەی لەسەر بوو بە پاسەوانی کاروانەکە ئامادە کرابوو لە پێشەوە پیکابەك و لە نیَوان هەر سێ پاس و پیکابەك و لە دوادواوە پیکابەك هەبوو .
کاروان ووڕو ڕۆژاوا کەوتە ڕێ بەرەو فەللوجە و ڕومادی ، بە درێژایی ڕێگا بەدەنگیان ئەکردین ، بە چپەچپ قسەمان ئەکرد .

کاتێك چووینە ناو فەللووجە خەڵَکي ئەو شارە وەك مشار دەستیان بە ملي خەیان ئەهێنا و سەیریان ئەکردین (واتا بە ئیشارەت پێیان ئەوتین هەمووتان سەر ئەبڕین) .
یەکێك لە پاسەکان پێکی کەوت ، بەو هەیەوە کاروانەکە لە ناوەڕاستی شار ڕاوەستا تا چاکی بکەنەوە ، (یەکێك لە پاسەوانەکان وای ووت نەمانزانی ڕاستە یا نا) ، لەو کاتەدا کابرایەکي خەڵکی شارەکە هاتە دەرگای پاسەکەمان و ئەیووت (ئەبە ژنج کوردم بدەنە لە ناو بازارِ بە زیمدوویي ئەیانسووتێنم)
چاوم ئەبڕق بوو کە گوێم لە داواکەی بوو ! ئەمە چ دەندە و دەعبایەکە ؟! ئەرە بەڕاستي ئەمش مرۆڤە ؟! . چیمان لەي کردووە ؟! لە کوێ ئەماناسێت ؟! چۆن ئێم هەموو قینەی برانبەر بە ئەمە لە دەدا کە کردووەتوە ؟! ئایا بەڕاستي ئەوە دەی هەیە ؟! .
ئەفسەرەکە زەر پێی وت (بە ژمارە ئەمەی وەرگرتووە بەرپرسیار ئەبێت و زەری لێکرد کە ناتوانێت بەقسەی بکات) تا لە کۆتایی توانی قەناعەتی پێ بکات واز بهێنێت .
بە هەموو جۆرێك سووکایەتییان پێ کردین ، جۆرەها جنێویان پێداین لە ناو فەللووجە ، تەنها لەبەر ئەوەی کوردین .
دواي ئەوەی پاسە پرکەوتووەکە چاك کرایەوە کاروانەکە بەرەو شاری ئومادی بەڕێکەوت کەوا سەربازگەی دیلی گەورەی لێبوو .

گەیشتینە سەربازگەی دیلەکان و لەوێ شمەکی دەست بەسەرە کۆتییەکانمان دەزییەوە کە ژمێی حوکمرِاني عیراق دەست بەسەری کردبوون . ئەمە نەمانئەزانی کەی و بە کوێیان بردوون ؟! ئەوانە بوون کە دیاریکردنی چارنووسیان یەکێك بوو لە مەرجەکانی نێوەیەکگرتووەکان بە لابردنی ئەو ئابووقە ئابووریەی سەر عیراق .
وەکو بیرم بێت ئەوکاتەی گەیشتین نزیکەی چارەکە سەعاتێك بیست دەقە دوای خەرئاوا بوو .کاروانەکە لە دەرگای سەربازگەی دیلەکان وەستا ، بە خوێَندنەوەی ناو یەك لە دوای یەك دایانگرتینە خوارەوە ، سەر بەرزکردنەوە قەدەغە بوو ، پاسەواني سەربازگەکە هەزی ئینزباتي عەسکەري بوو ، هەر یەکەو کەبەکي بەدەستەوە بوو .
یەکێك لە پاسەوانەکانی پاسەکە ناوەکانی ئەخوێندەوە ، ناوەکي ئەخوێَندەوە و چاوەڕێی ئەکرد تا دابەزێت ، کە دائەبەزی ئەبوایە مل کەچ کات و سەیری زەویەکە بکات و لەو شوێنەی دیاری کرابوو بە چینچك دانیشێت بگومان هەر یەکەو کەبەکیان تیا ئەسرەوان ، ئینجا ناوەکی تری ئەخوێندەوە ، بەو شێوەیە تا هەموومان دابەزین .

ئەو شوێنەی بە دانیشتنمان دیاری کرابوو لە تەنیشت پاسەکان بوو ،

ئەبوایە بە چینچکەوە بە ێیز دانیشین هەر ێیزی پێنج کەس یا شەش کەس دائێنیشت ، من و کامەرانی برام و مەحموودی ئامەزام لە رِیزي سێیەم یا چوارەم ێیز دانیشتبووین ، کامەرانی برام سەری بەرز کردەوە بە ئەوی ئەو تابلۆیە بخوێنێتەوە کە ناوی سەربازگەکەی لەسەر نووسرابوو ، پێش ئەوی بیخوێنێتەوە پاسەوانەکە کەبەکی وەشاند بەر من و کامەران و مەحموود کەوت واتە لەسەر پشتی هەرسەکانی دا .
بە شەویەك ئەمیان بردە ژوورەوە هاوشەوی نەبوو لە سووکایەتی پێ کردن و ئازاردانی جەستەیی و دەروونی ، دووری هەلَەکان لە دەرکای سەرەکییەوە کە ئەمەی لەبووین نزیکەی دووسەد و پێنجا تا سێ سەد مەتر دەبوو ، ئینزباتەکانیان لە ێگەی چوونە ژوورەوە ێیز کردبوو هەر سێ چوار مەترو ئینزباتیَکي لیَبوو بە کەبەکەوە ، ئینجا ناوەکیان ئەخوێندەوە ئەبوایە لە بەردەم ئەو ئینزباتانەوە تێپەڕت و بچیَتە ژوورەوە ، ئەوانیش کەبەك یا دوانیان تێئەسرەوان ، بەم شیَوەیە تا ئەگەیشتە ناو هۆڵەکە ، بۆ ئەوەی هەموو ئینزباتەك فریای کەبە وەشاندن بکەویت تا ئەوەی ناوی خویَندراوەتەوە سێ و چوار ئینزباتی تێپەڕ نەکردایە ناوەکی تریان نەئەخویَندەوە !

ناوي مەحموودی ئامەزام خویَندرایەوە چوار ئینزباتی بە دەم کەبە خواردنەوە تێپەڕاند ئینجا ناوي کامەرانیان خویَندەوە و ئەویش بەدەم کەبە خواردنەوە سێ ئینزباتی تێپەڕاند ئینجا ناوی منیان خوێندەوە ، هەر ئەو کاتەی لەناو پاسەکە بووین هەستمان کرد یا بێین بینیمان بە لەدان ئەوانی تر ئەکەنە ژوورەوە بێیە دوای ئەوەی دەستیان کردینەوە ئەوەی قەمسەلَەی لەبەر نەبوو لەبەرمان کرد هەر نەبیَت کەمەك ئازارەکە کەم ئەکاتەوە .
زەربەي ئینزباتەکان بە هەموو هیَزێ خێان و زەر بە قینەوە کەبێیان ئەوەشان و لیَیان ئەداین ، هەندیَکیان جارة بەزەیي یەکیان لە دەدا بوو قایم لیَیان نەئەداین ، من سێ جار ئازارم ئەکەشا ، ئەزانن بە ؟! چونکە کامەران و مەحموود لەبەر چاوی من لەدانیان بەر ئەکەوت و خەشم لەدانم ئەخوارد .
لەسەر ێگای چوونە ژوورەوە بادانەوێك هەبوو بەلای چەپدا ، ئینزیباتەکانیش بە شەویەك وەستابوون ێگاکەی بە لای ەاست بە ئەمەیاري ئەکرد ، بە ئەوەی بە لای ەاست بێین و بە زەبری لەدان بمانگێنەوە ، ئەم کرارێیان بە وەرگرتنی چەڕ بوو لە لەدانمان .
مەحموودی ئامەزام کەوتە ئەو بەسێیەوە ووی کردە لای ەاست و دوای ئەوەی چەند کەبلَەکیان تێ سرەواند ێگاکەی دەزیێەوە ، هەر بێیە من و کامەراني برام نەکەوتینە ئەو بەسێیەوە و کەبلَەی زیادمان

نەخوارد . شتەکم بیر چوو وابزانم سەهەم یا چوارەم ئینزیبات بوو کەبەی ثیَ نەبوو بەڵام بە شیَوەیەکی تر چەژی لە لەدانمان وەرئەگرت ، دوو سیَ هەنگاو ئەکشایەوە و وەکو یاریزانی کاراتی بازی ئەدا و بە هەردوو قاچی ئەیکەشا بە ناوسکی یا پشتي گیراوەکان ، لە نیَوان ئەو پەچدانەوەیە و ئەو هەڵەی بە ئەمە دانرا بوو نزیکەی سەد مەترەك ئەبوو ، ئەو مەودایەشمان بە دەم کەبە خواردنەوە بەی ، دوا ئینزیبات سەری کەبلَەکەی لەسەر شاني دانابوو سەرەکەی تری بە دەستەوە بوو لە کەسی نادا و تەنها ئەیپرسی (لەت دەم ؟!) .
کاتە من گەیشتمە بەردەمی پرسیارەکەی لەم کرد منیش وتم لەسەر تە ماوە ؟! تەش بەشی خۆت بوشنە ، ئەم چەند وشەیەم لەدەم هاتە دەرەوە و لەناخەوە پە بووم لە هەستکردن بە سووکایەتی پەکردن و لەوانلەو بووم لە ڕق بەرانبەر بە مرۆقایەتی و ڕەوشت و زەرترین ڕەگەز لە خوا بوو کە ئەو هەموو زوڵمەی ئەبینی و بەدەنگ بوو .

بە بەیانی یەکەی زانیمان کە ئەو ئینزیباتەی لە کەسی نادا دکتەر بوو (دکتۆري موجەننەد) چونکە هاتە هەڵەکەمان و دوو ئینزیباتی لەگەڵدا بوو کە لەناو کارتۆنیَکدا داوو دەرمانیان هەڵگرتبوو بە ئەوەی دابەشی سەر ئەمەی بکەن ، دوای خۆشۆرین بەکاری بەنین ، چەن خۆشەرینەك ؟! (هەر دە کەس و ثیَکەوە و هەر دوو کەس و بە سەتەئاو) .
زەرمان قەمسەڵەی عەسکەریمان لەیەر بوو لەیان سەندین چونکە وتیان مەمنووعە .

وەك لە مەو پەش باسم کرد پەش ئەوەی بمانگوازنەوە (خواردنەك بەشی سە کەس ناکات ئەدرا بە دوانزە کەس) . دواي ئەوەی گەیشتینە بەندیخانە نوێیەکە و داوو دەرمانیان پەداین و خەمان شەری یەکەم ژەم خواردنیان بە هەناین ، هەر کە بینیمان چاومان زەفق بوو ، چونکە قسەکان (شتەکە وەکو سینی وایە لاکەشێیە و قووڵی دە سانتیمەتر ئەبە) لەوان لەو بوو ، بەڵام کە نانمان خوارد هەموومان لەمان مایەوە یا باشتر وایە بڵەم هیچ دەستێەك توانای تەواو کردنی خواردنەکەیان نەبوو ، لەبەر خراپی خواردنەکە نا ! بەڵکو لەبەر ئەوەی ماوەی ئەو چەند ڕۆژەی پەشوو هەموو لەسەر کەم خواردن ڕاهاتبووین و گەدەمان تەسك بووبوو و ئەو هەموو خواردنەی ناگرت .

هەڵەکانی بەندیخانە تازەکە گەورەتر بوو هەروەها گەڵەپانەکانی بەردەمیان گەورەتر بوو ، چەند یارییەك (دوو ئامەری یاری فیشە) لە

گۆڕپانکە هەبوو.
شتێکی سەرنج ڕاکێش ئەوێش بوو کە بەیانیان دەریان ئەکردین بە سەرئاوو گۆڕپان بە پشوو خواخوامان بوو زوو کاتکەی تەواو بێت و بگەڕێنەوە بە ناو هەڵکانمان بە بیستنی هەواڵی نوێ بە واتایەکی ڕاستتر بە ئەوەی بزانین لە دەرەوەی بەندیخانە چی ڕوو ئەدات ؟! هەنگە پرسیارێك بێت بە خەیاڵتان (چۆن ئەمانزانی ؟!) .
گوایە یەکێك لە بەندکراوەکان ئادیۆیەکی بچووکی لابوو سەرەای ئەو هەموو هۆ و شوێنە تونەدە شاردبووەوە ، ئیَمە ئادیۆکەمان نەبینیبوو نەشمانئەزانی ئادیۆ هەیە یان نا ، بەڵام بە پەرشوڵاو چاوەڕێی تەواو بوونی پشوومان دەکرد بە بیستنی هەواڵی پشت دیوارەکانی بەندیخانە ئەگەر هیچ ڕاستیەکیش لە خۆ نەگرێت .

بیستمان حکوومەتي عیراق بە سەرکوتکردنی ڕاپەڕین لە کەرکووك هەموو گۆڕەکە کورد نشینەکانی تێخت کردووە ، هەر وەها هەواڵی کۆچویشمان بیست بە ئێران و تورکیا .
لە سەربازگەی دیلەکانی ئومادی ئەگەر بە هەڕەدا نەچووبم نزیکەی چل و پێنج ڕۆژ مایندوە ، ڕۆژەکان ئاسایی بەسەر ئەچوون تا ئەو ڕۆژەی هەواڵێك بەر گوێمان کەوت گوایە مفاوەزاتێ لە نێوان حکوومەت و سەرۆك حیزبە کوردییەکان هەر یەك لە یەکێتێ نیشتمانی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان و پارتی گەلی دیموکراتی کوردستان و حیزبی شیوعی کوردستان .

بەو هەیوە شاندێك لە ئەندامانی حیزبی بەعسی لە ناوچوو سەردانی سەربازگەکەیان کرد و لە گۆڕپانکە کەیان کردینەوە و پێیان وتین بە هەی ئەو مفاوەزاتەوە هەمووتان بەر ئەبن ، بەڵام ناتوانن بگەڕێنەوە بە کەرکووك ، بەو پێیة ناویان نووسین و هەریەك لە ئێمە ئەبوایە هەڵبژاردن بکات لە نێوان دوو شار یا هەولێر یا سلێماني .
من کە ئەمم بیست ناگەڕێنەوە بە کەرکووك و بە تایبەتی کاتێ ناوەکانیان تەمار کرد و زەریان لە کردین لایەك هەڵبژرین گریانێك لە ناخمدا پەنگی خواردەوە هەنگە تا دوا هەناسە کۆتایی نەیێت و پێ بە دێ هیوام خواست بمرین و گۆڕانەوەمان بە ئەو کەرکووکی تیا لەدایك بووم و گەورە بووم و هەموو تەمەنم تیا بەسەر برد لە قەدەغە نەکەن .

بە هەر حاڵ دوای ناو نووسین سەزی بە یەکگەیشتن و باوەشکردن بە خانەوادەکەم و تیشکی هیوایەك بە کۆتایی هاتنی ئەم تراژیدیایە سروشتیەکی خۆشی هەگای خۆی بە دڵی هەموومان دەزیینەوە ، هەر بەیە کە شەو داهات کە بووینەوە و سینې قسەکانمان هەنا و وەکو ئیقاع

بەکارمان هێناو دەستمان کرد بە گۆرانی وتن و چەپڵە لێدان ، یەکێك لە ئینزباتەکان هات و وتي ئەم هەرایە چییە ؟! بانگی چاودێری هەڵەکەمانی کرد (لە هەر هەڵەیەك یەکێَك لە بەند کراوەکان ئەکرا بە چاودێر) کە بوو هەرای ئەکرد ؟! ئەویش وتی من و چەند کەسێك لە بەندییەکان . وتی بانگیان کە لای پەنجەرەکە رِیز بن و خۆتیش لە پشیانەوە بوەستە ، هەموو ێیز بووین چاودێَرەکە لە پشمانەوە و دوای ئەو من بووم و ئەوانی تریش بە دوامانەوە ، بە هیَز و توانای خۆی و بەو هەموو ق و قینەی لە دێدایە هەر یەکەو چوار زلەی پیاکشاین ، لێدانەکەی ئەوەندە بەهێز بوو ئەو ئێسترانەم بینی کە لەسەر سەر ئێسووڵەنەوە کاتێك بەر شتەکي ەق ئەکەوت وەك چۆن لە فلیمی کارتۆنیدا هەیە .

ئەم یادگارییە تاڵانە بریندێَکي قووڵی لە یادەوەری منداڵەکێیوە تا ژیان مابێت و هەناسە بێت و بچێ و دە توانای لێدانی هەبێت بیرم ناچێتەوە ، چونکە بە جۆرێك ئازاری دەروونی و جەستەییم چەشت هیچ مرۆڤێك توانای بەرگە گرتني نییە .

کۆتایی